

Arany János Ált. Isk. és Gimn.
Budapest, Meredek u. 1
Ódor Margit, Római Katolikus hitoktató

KATOLIKUS HITTAN HELYI TANTERVE

5-8. ÉVFOLYAM

Készítették

Pusztai László
szaktanár
(5-12. évfolyam)

Lektor
Dr. Rédly Elemér
OHB igazgató

TARTALOM

HITTAN TANTERV.....	2
1.TARTALOM.....	2
I. A HITOKTATÁS RENDSZERESEN VISSZATÉRŐ FELADATAI.....	3
II. A LELKI NEVELÉS.....	3
III. A LITURGIKUS NEVELÉS.....	4
IV. AZ ÖNNEVELÉS MEGALAPOZÁSA.....	4
V. A TANULÓK MUNKÁJÁNAK SEGÍTÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE.....	5
5. ÉVFOLYAM.....	7
AZ ÉLET ISTEN NÉPÉNEK KÖZÖSSÉGÉBEN.....	7
(LITURGIA).....	7
6. ÉVFOLYAM.....	12
EGYHÁZUNK A TÖRTÉNELEMBEN.....	12
7. ÉVFOLYAM.....	16
BIBLIKUS HITTAN.....	16
ALAPVETŐ BIBLIAI ISMERETEK.....	16
HITÜNK AZ APOSTOLI HITVALLÁSBAN.....	16
7. ÉVFOLYAM.....	24
ISTEN ÜDVÖSSÉGTERVE AZ ÓSZÖVETSÉGBEN.....	24
(INTRODUKCIÓ).....	24
8. ÉVFOLYAM.....	28
BIBLIKUS ERKÖLCSTAN.....	28
KRISZTUS KÖVETÉSE.....	28
8. ÉVFOLYAM.....	35
AZ ÚJSZÖVETSÉG,.....	35
ISTEN ÜDVÖSSÉGTERVÉNEK BETELJESEDÉSE.....	35
(INTRODUKCIÓ).....	35

A

BEVEZETÉS

A KATEKÉZIS OKTATÁSI CÉLJA: Megismertetni Jézus örömhírét, tanítását és életét, amint azt Egyházunk tanítja.

A KATEKÉZIS NEVELÉSI CÉLJA: Az ifjúság bevezetése a keresztény életbe, hogy az Egyház öntudatos tagja legyen. Ismerje meg a keresztény értékeket, azokat a gyakorlati életben hasznosítsa.

A tanterv a Római Katolikus Hitoktatás Kerettanterve (összeállította az Országos Hitoktatási Bizottság Eger 1996) és a Katolikus Kerettanterv (összeállította a kerettantervi hittanecsoporthoz 1996) alapján készült, kiegészítve a helyi sajátosságoknak megfelelően, heti két hittanórával 37 tanítási hétre.

Hitünk alapvető tanítását a Katolikus Egyház Katekizmusa tartalmazza. Jelen tantervben a Magyar Katekizmus 1995-ös kiadására hivatkozunk. (lásd sorszámok.) A tanterv szerint az adott évfolyamban az Országos Hitoktatási Bizottság által javasolt kérdéseket fel kell dolgozni, azokra önállóan válaszolni tudni kell. A tanulók ismerjék a leggyakoribb imádságokat. Miatyánk, Angyali üdvözlés, Az Úrangyala, reggeli, esti ima, Hiszekegy (ökumenikus fordítás)

I. A HITOKTATÁS RENDSZERESEN VISSZATÉRŐ FELADATAI

A tanulók életkorának megfelelő motiváltságú készítés a napi imára, illetve Szentírás olvasásra, a vasárnapi szentmisén való részvételre, a gyakori szentáldozásra, rendszeres szentgyónásra, a mindennapi szeretetre, önfegyelemre, önnevelésre, a becsületes munkára és kötelességteljesítésre. A tanulóktól meg kell követelni a mindennapi életben az alapvető becsületes emberi magatartást, amit a keresztény magatartás is feltételez. Tanítványainknak többet kívánunk adni, ezért többet is követelünk tőlük. A kereszténység áldozatvállalást, kereszthordozást kíván. A hitoktatás ezért nem elégedhet meg a hitismeretek közlésével. Célja nem lehet csupán a hitismeretek átadása. Tanítványainknak nem csupán a keresztény műveltség elemeit akarjuk átadni. A hittanórák keretein belül alkalmat kell adni a fiataloknak arra, hogy hitükkel, a mindennapi keresztény életükkel kapcsolatos kérdéseiket feltehessék, azokra megfelelő választ kapjanak, még akkor is, ha azok nem kapcsolódnak közvetlenül a tárgyalt tananyaghoz. A tanmenet összeállításánál figyelembe kell venni, hogy az egyházi év jelentősebb ünnepeit a korosztálynak megfelelően dolgozzuk fel. A liturgiába való hatékonyabb bekapcsolódást segíti elő, hogy tanulóink a Hozsanna vagy az Éneklő Egyház imakönyvet rendszeresen használják. A leggyakoribb népénekeket - az egyházi évnél megfelelően - tanítjuk. Ezek az énekek tananyag részét képezik.

A tanterv megadott témaköreire megállapított óraszámokat a szaktanár belátása szerint osztja fel az altémák között. Ugyancsak a szaktanár döntése, hogy az al- és nagy témákban rendelkezésre álló óraszámot milyen arányban használja fel a hagyományos ismeretközlésre a vegyesen alkalmazott anyagközlésre és értékelésre, az önállóan végeztetett tanulói munkára vagy az ismétlésre, rendszerezésre.

II. A LELKI NEVELÉS

Az ima: A hívő ember életeleme az imádság. A hitoktatás egyik legfontosabb feladata az imádságra nevelés. Az imádságos lelkület kialakítása a hit elmélyítésének alapja, ezáltal épül és fejlődik Istennel való kapcsolatuk. Nem elég csupán tanítani, hanem hitet kell ébreszteni és nevelni a tanítás által. A megfelelő légkör kialakításával kezdjük. Odafigyelünk Istenre, Jézus tanítására és válaszolunk szavainkkal és életünkkel. Így az ima nem monológ lesz, hanem igazi párbeszéd. Ez az imádságos lelkület a liturgikus nevelés alapja. A legismertebb imádságokat a tanterv melléklete tartalmazza.

Az elmélkedésre tanítás fokozatosan, az imádkozó lelkület kialakításával együtt történik. Elolvasunk egy-egy evangéliumi részletet, történetet vagy tanítást. Csendben ráfigyelünk az Úr Jézusra. Elképzelem a jelenetet... ott vagyok... - Jézusra tekintek: milyen Ő, mit mond, mit tesz... - Magamba tekintek: mit jelent ez nekem, milyen vagyok, miért vagyok ilyen, mit kell tennem, hogy hozzá hasonló legyek... Elképzelem a helyzetet, mit kellene tennem, mit tenne Jézus... Megbeszélésem

vele örömet - bánatomat, terveimet - gondjaimat... Megfontolom tennivalóimat - jó elhatározásaimat... Segítségét kérem... Így tanítjuk meg a gyerekeket saját szavaikkal imádkozni.

Lelkivezetés: Az élet igazolja, minden gyermeknek, serdülőnek, ifjúnak szüksége van a lelkivezetőre. Csak így lehet megelőzni fiataljaink életének kisiklását. Ehhez szükséges a személyes segítség, odafigyelés tanítványaink lelki egészségére. A fiatalok bátran fordulhassanak problémáikkal nevelőikhez, akiktől segítséget remélhetnek. Lelkivezető lehet lelkileg érett pedagógus is, nemcsak pap. Formája lehet "ad hoc" jellegű, de lehet előre megbeszélte alkalom. Célja, segíteni a keresőt, elvezetni a bajban lévő Jézushoz. A fiatal tanuljon meg Isten jelenlétében élni, tanuljon meg Jézus tanítása szerint dönteni a mindennapi élet kérdéseiben. A keresztyén iskolába olyan tanulók is vannak, akiknek lelkük mélyén ott él a hivatás csírája. Rájuk is figyelniük kell, hogy ezen érdeklődésüket, elhatározásukat kívülről is segítsük, hivatástudatukat erősítsük.

III. A LITURGIKUS NEVELÉS

A szentmise keresztyén életünk csúcsa és forrása (II.V.Zs. Lit.Konst.). Hogy valóban így legyen, erre lelkileg is rá kell nevelniük a gyerekeket. Úgy épüljenek be Krisztus titokzatos testébe, a keresztyén közösség életébe, hogy hétköznapi életük is keresztyén legyen. A lelki nevelés mellett ki kell építeniük a helyes gyakorlatokat is: keresztyetés, imádságos kéztartás, térdhajtás az Oltáriszentség előtt... Legyen igényük a vasárnap megszentelése, a liturgikus közösségbe való bekapcsolódás, azt ne tekintsék "kötelező" feladatnak. Tanuljon meg bekapcsolódni a szentmisébe, hogy ne legyen az számára terhes kötelesség. Szívesen működjenek közre: felolvasás, ének, ministrálás... Ezért fontos feladata a hitoktatónak, hittanárnak, hogy rendszeresen gyakoroltassák a templomi énekeket. A gyerekeknek legyen saját imakönyvük tanulják meg annak használatát.

Minden hitoktatás egyben liturgikus nevelés is, nemcsak abban az évfolyamban, amelynek a tárgya a liturgia. A liturgikus évet minden hitoktatónak figyelembe kell venni, még akkor is, ha a tankönyv - témájának és felépítésének logikája miatt - nem tudja a liturgikus évet figyelembe venni. A liturgikus évben több mint egyhónapos időközben változik húsvét ünnepe. Ezért lehetetlen, hogy egy-egy tankönyv pontosan illeszkedjen az adott év liturgikus naptárához, de ezt még a tanterv sem tudja megoldani. Ezért a tanár feladata, hogy az év tervezése során, a tanmenet készítésénél figyelembe vegye a liturgikus évet, és adott esetben a tanterv, illetve a tankönyv sorrendjétől eltérve tárgyalja a megfelelő anyagot.

IV. AZ ÖNNEVELÉS MEGALAPOZÁSA

Nem az a jó keresztyén, aki ismeri Jézus tanítását, hanem aki Jézus tanítása szerint él, aki erre törekszik. Nem elég tudni, mi a jó, mi a rossz, hanem a jót meg is kell tenni, a rosszat pedig el kell kerülni, Jézus tanítását életre kell váltani. Ennek útja az egyre tudatosabb önnevelés.

A büntudat alapja saját gyarlóságunk felismerése. A gyermek lássa meg szülei, nevelői fájdalmas arcát, és ismerje fel tette és a nemtetszés közötti kapcsolatot. Próbáljon meg a környezete arcáról, kifejezéseiről, gesztusairól stb. következtetni saját cselekedeteinek hatására. Meg kell értenie, hogy tette sérti akit megbántott, és ezt csak őszinte bánattal és bocsánatkéréssel teheti jóvá. A rossz cselekedet az egész közösséget is sérti, megbontja egységét, harmóniáját, esetleg nem kívánt indulatot vált ki.

A bűnért bűnhődni kell, ami nem szükségszerűen testi fájdalom, hanem lehet lelki fájdalom is, amit sokszor még nehezebb elviselni, mint a testi fájdalmat. Ezeknek készséges vállalásával teheti jóvá vétkeit.

A rosszat jóvá kell tenni nemcsak szándékkal, hanem vagy szóval, vagy cselekedettel, vagy valami más módon. Mindez vonatkozik az egész keresztyén életre. A bűnnel nemcsak embertársainkat, hanem bennük Istent bántjuk meg. (Tízparancsolat) Jézus Krisztus mindezekért a bűneinkért szenvedte el a kereszthalált, hogy jóvá tegye azokat, nekünk pedig engesztelésünkkel kell megmutatni, hogy a jóvátételben mi is részt akarunk venni. A jóvátétellel tartozunk nemcsak Isten iránt, hanem az egyházi közösség iránt is. Ezért van szükség a kiengesztelődés külső jeleire is. A szentgyónás előtt a gyerekeket készítssük arra, hogy kérjenek bocsánatot azoktól, akiket

megbántottak. Ez ne csak elhangzó szó legyen, hanem párosuljon jócselekedettel, apró ajándékkal, vagy más figyelmességgel is. Mindezt elősegíti ha közös bűnbánati liturgiát tartunk.

V. A TANULÓK MUNKÁJÁNAK SEGÍTÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE

Jelen tantervünk - amely az OHB új tanterve alapján készült - valójában a régebbi tantervek megújítását szolgálja. Ezért az egyes évfolyamok tanításához a jelenlegi hittankönyvek csak részben adhatnak segítséget, a hitoktatóknak azoktól el kell tudniuk szakadni. Szükségszerű követelmény, hogy a hitoktatók az új tanterv alapján megfelelő jegyzetet és vázlatot készítsenek maguknak, ezért a meglévő hittankönyveket csak mint irodalmat, esetleg forrásmunkát használhatják. A gyermekek kezébe csak olyan hittankönyvet adjanak segédanyagként, amelyet valóban rendszeresen használnak. Ám ebben az esetben is legyen a gyermekeknek hittanfűzetük, amelyben vezetik az egymás utáni órák sorát, megjegyezve, hogy melyik anyagrészhez hol találnak segítséget. Így az is szükségessé válik, hogy a tanárok rövid, csak a leglényegesebbre szorító anyagot fénymásolva adják a gyermekek kezébe, illetve, hogy egy-egy órára készítsenek olyan munkalapot, amelyet a gyermekek magukkal vihetnek és egy kis dossziéba összegyűjthetnek.

Az oktató-nevelő munkának igen fontos feladata tanítványaink munkájának folyamatos, rendszeres ellenőrzése és értékelése. Ez többféle módon is történhet: rendszeres szóbeli feleltetéssel, kikérdezéssel, időnkénti felmérő dolgozatok íratásával, máskor tesztlapok kitöltésével, stb. A tanár és a gyermek szempontjából egyformán nélkülözhetetlen, mert ez segíti a reális önismeretet, a helyes önellenőrzés és önértékelés kialakulását.

Alapelvek:

Folyamatosan megfigyeljük, hogyan vesznek részt a tanulók a tanítás-tanulási folyamatban, milyen a figyelmük, az érdeklődésük és az aktivitásuk. Ellenőrizzük, hogy megértették-e az anyagot, hogyan vesznek részt a közösségi munkában, hogyan készítik el a házi feladatukat.

A feladatok szóbeli ellenőrzése beszélgetéssel - összefüggő feleletek - vagy írásbeli beszámolókkal történhet. Az ellenőrzésnek ezen megoldásait folyamatosan alkalmazzuk.

Az osztályozás a pedagógiai gyakorlat megszokott összetevője, mely a pedagógustól lelkiismeretes mérlegelést kíván. A hittanár komoly probléma elé kerül az értékelésnél. A tanulók tudását viszonylag könnyű értékelni, lelki előrehaladásuk azonban már semmiként nem osztályozható. A katekézis nem lehet csupán tantárgy, amit jól vagy rosszul meg lehet tanulni, hanem elsősorban életre váltandó örömhír, amit kívülről aligha lehet igazságosan megítélni. Az értékelésnél éppen ezért célszerűbb a szöveges értékelés, akár írásban, de leginkább szóban. A tanár önmagának külön jelekkel jegyezze (+,-, stb) a tanulóknál év közben tapasztalt eredményeket, amelyekből azután félévkor és év végén szöveges értékelést adjon. A gyakorlat igazolja, hogy a tanulókat különböző csoportokra lehet osztani tudásuk, hozzáállásuk szerint. Ezek szerint:

Példás:

szorgalmasan tanulja a hittant,
tudása pozitívan értékelhető,
teljesítménye folyamatosan kiemelkedő,
aktívan részt vesz a közösség életében,
önként és rendszeresen ministrál, felolvas,
szorgalmi feladatokat végez,
versenyeken részt vesz,
példaként állítható a közösség elé.

Jól megfelelt:

szorgalmasan tanulja a hittant,
tudása pozitívan értékelhető,
teljesítménye jó, de nem kiemelkedő,
a közösség életében részt vesz.

Megfelelt:

Képességei alatt teljesít,
tudása, teljesítménye ingadozó,
közösségi életben passzív magatartást tanúsít,
önállóan, irányításra szorul.

Nem felelt meg:

hitismeretei nem érik el a korosztályától megkövetelhető szintet,
ennek megváltoztatására nem is törekszik,
vallását nem gyakorolja,
azt az iskolai körülmények között is kényszernek érzi.
(A tapasztalat azt mutatja, hogy ezek a gyerekek idővel iskolát váltanak)

5. ÉVFOLYAM

AZ ÉLET ISTEN NÉPÉNEK KÖZÖSSÉGÉBEN (LITURGIA)

I. Előjáróban

A negyedik osztály végére a tanulók már minimális liturgikus, szentségi ismeretekkel rendelkeznek. Ismernek sok részletet ószövetségi és az újszövetségi Szentírásból. Az év anyaga ezen ismeretek rendszerezése, bővítése, a liturgia lényegének bemutatása, a fogalmak tisztázása, továbbá az eukarisztikus lelkület elmélyítése.

A legkisebb emberi közösség a család. A vallásgyakorlat első lépéseit a családban tesszük meg. Az édesanya az, aki először kulcsolja imára gyermeke kezét. Ezért nagyon fontos szerepe van a családban az imádságnak. Jó lenne, ha minden családban megtalálható lenne a Szentírás, s azt rendszeresen olvasnák is.

II. Cél és feladatrendszer

a) **Oktatási cél:** A liturgikus alapismeretek bővítése. A tanulókat életkoruknak megfelelően bevezetjük a szentmise, a szentségek, a liturgikus ünnepek, cselekmények, helyek, idők, kellékek jelképrendszerének és a különböző rítusoknak jellegzetes, főbb ismereteibe, elmélyítjük bennük hitünk megünnepelt igazságainak ismeretét. Megtanítjuk az Újszövetségi Szentírás használatát.

b) **Nevelési cél:** Cselekvő bekapcsolódás az üdvösség nagy eseményeinek ünneplésébe. Az egyéni, családi és közösségi imaélet elmélyítése. Elméleti megalapozással segítjük a tanulókat, hogy figyelmesen és tevékenyen vegyenek részt az Egyház liturgikus életében, különösképp a szentmisén: imádság, éneklés, ministrálás... Kapcsolódjanak be az Egyház imádságos életébe: zsolozsma, keresztút, rózsafüzér, litánia ... Ismerjék fel, hogy Isten jelen van az életünkben, s minden nap szól hozzánk. Isten üzenete minden kor emberének szól. Késztetjük őket a Szentírás gyakori olvasására. A tanterv 37 tanítási hétre, heti 2 órával, 74 tanítási órára épül

III. Témakörök

1. témakör: Isten népe ünnepel

Javasolt óraszám: 11

Miért járunk templomba? (Templomi viselkedés: keresztvetés, térdhajtás...

— gyakori szentáldozás, éveleji szentgyónás)

A liturgikus ünneplés (vö. MKK 127.129.)

(Az ünneplés lényege: Jézus velünk van, emlékezünk, hálát adunk...)

Az ószövetségi nép nagy ünnepei (Kivonulás - Szövetségekötés - Templomszentelés - Ezdrás)

Jézus a jeruzsálemi templomban (ünnepek Jézus idejében a Templomban, szombat a zsinagógákban)

Az ősegyház liturgiája (ApCsel 2,42. — ApCsel 20,7-12. — 1Kor 11,17-34.)

Mi a szertartás és mi a rítus? (MKK 128. 93.)

(A latin és görög rítus hasonlóságai és különbségei)

(A liturgia és az egyes népek hagyományai)

A liturgikus közösség vezetője (Kézzrátétel - papszentelés, megbízás a tanításra...)

(vö. Lk 22,19. — Lk 10,16. — ApCsel 8,17. — ApCsel 10,24-48. — ApCsel 14,23.)

Liturgikus szolgálatok (ministránsok, felolvasók, énekesek... sekrestyés, kántor)

Hogyan ünnepelnek a keresztény családok (karácsonyi szenteste, húsvét, házassági évforduló...)

Közösségi ünnepeink (Szent Gellért, Szent Orsolya, Szent Angéla)

Hogyan vegyünk részt az ünneplő Egyház életében? (Összefoglalás)

2. témakör: Az ünneplés helye és “kellékei”

Javasolt óraszám: 10

A templom az Isten háza (vö. Ter 22,2. - 28,10-19. — Jn 12,12. - 18,20.)

(A “szent hely”, ahol Istennel találkozunk - a “szent helyek”, ahová zarándoklunk)

A templomok kialakulása (ApCsel 2,46. - 20,7-12.)

(Magánházak - temetkezési helyek - csarnokok, bazilikák - mai templomaink)

A templomok belső felépítése, részei, berendezései

(szentély, hajó... gyóntatószoba — oltár - szembeoltár, ambo... gyóntatószék)

A különböző stílusú templomok

Liturgikus tárgyak (kehely és misefelszerelések, szentségtartó, csengő...)

Liturgikus ruhák

Leggyakoribb képeink és jelképeink (freskó, szobor, stációs képek - sacrális művészet)

A templomok díszítése és rendben tartása (liturgikus előírások, közös feladatok)

Egyéb szent helyek (temető, kápolnák, útszéli keresztek, szobrok...)

Miért építünk díszes templomokat? (Összefoglalás: Istennek mindig a legértékesebbet adjuk!)

3. témakör: Ünnepeink, a liturgikus év ünnepei

Javasolt óraszám: 11

Mindennapjaink (imádság otthon, a hétköznapi szentmise, bibliaolvasás)

Heti ünnepünk a vasárnap (Isten harmadik parancsa - a vasárnap megszentelése.)

Heti bűnbánati nap (Péntek, a böjt, az önmegtagadás és a bűnbánattartás)

Ünnepkörök (az egyházi év és a szentek ünnepei)

Adventben a keresztény ember a Megváltó születését várja

Jézusról jövendöltek a próféták

Keresztelő János, a Megváltó előhírnöke

Mária ünnepek (Szeplőtelen Fogantatás, Kisboldogasszony, Magyarok Nagyasszonya)

A karácsonyi ünnepkör (Jézus neve, Vízkereszt, Jézus megkeresztelése)

Évközi időszak - Jézus nyilvános működése.

Összefoglalás (az ünnepek bibliai háttere)

4. témakör: A szentségek és a szentelmények liturgiája

Javasolt óraszám: 14

A szentségek (A szentségekre vonatkozó alapismeretek vö. MKK 132-139. kérdések)

A beavatás szentségei, a keresztség szentsége, az istengyermeki élet kezdete

A beavatás szentségei, az Eukarisztia, részesedés Jézus Krisztus áldozatában

A beavatás szentségei, a bérmálás, a krisztusi élet teljessége

A gyógyulás szentségei, a bűnbocsánat szentsége

A gyógyulás szentségei, a betegek kenete

A közösség szolgálatának szentségei, az egyházi rend

A közösség szolgálatának szentségei, a házasság

A szentelmények: litánia, rózsafüzér, keresztút...

Búcsú a földi élettől, a temetés

Körmenetek és az áldások

Az ereklyék tisztelete

Összefoglalás: az Egyházban Jézussal együtt imádkozunk, az ő ereje éltet és segít

5. témakör: A húsvéti misztérium ünneplése

Javasolt óraszám: 15

A nagyböjt, felkészülés a szent háromnapra

A húsvéti misztérium (vö. MKK 126. kérd.)

Nagycsütörtök, az utolsó vacsora napja

Nagypéntek, Jézus szenvedése és kereszthalála

Húsvét vigíliája és ünnepe, Jézus feltámadása
A liturgia, a szentmise keresztény életünk csúcsa és forrása . (vö. MKK 127. kérd.)
A szentmise szerkezete, és kialakulása
A szentmise “kellékei”
A szentmise közös imádságai és könyörgései
A szentmise énekei és a zsoltárok, a szent zene
Olvasmányok és szentbeszéd
A mi válaszuk: hitvallás és felajánlott adományaink
A hívek könyörgésében kéréseinket fogalmazzuk meg.
Az Eukarisztia hálaadás, Isten ajándékai üdvösségünk történetében
Amit Jézus az utolsó vacsorán tett
Jézus meghív menyegzős lakomájára, Miatyánk, kiengesztelődés (vö. Mt 5,23.)
Találkozás Jézussal az Eukarisztiában
Összefoglalás: Jézust visszük az emberek közé

6. témakör: mindennapi életünk a feltámadás fényében

Javasolt óraszám: 10

Jézus mennybemenetele (ApCsel.1.1-11)

A Szentlélek eljövetele (ApCsel 2.1-44)

A Szentháromság ünnepe (Jn 16.12-15)

Úrnapja (Lk 9.10-17), Jézus Szíve tisztelete

Nagyboldogasszony

Szent István király

Mindenszentek

Krisztus király

Veni Sancte és Te Deum

Szabadon felhasználható óra: 3

IV. Módszer

A tanítási folyamatban szerepet kell kapnia az evangéliumi részek megbeszélésének és a vonatkozó katekizmus kérdések felelevenítésének. Ne felejtsük el, hogy csak akkor lesz hatékony hitoktatói munkánk, ha a tanulók lelkülete is folyamatosan fejlődik. A liturgiát nem “szépen kell csinálni”, hanem át kell élni. A tanár nagyon diszkréten, de folyamatosan figyeljen tanítványai lelkiéletére, a napi imádságra, a gyakori szentáldozásra és a rendszeres szentgyónásra. Vegye észre, ha tanítványai közül valaki válságba kerül, és tapintatosan legyen segítségére.

Ebben az évben különösképpen időszerű, hogy a liturgia tanítása kapcsolódjon az egyházi évhez, amennyiben ez egyáltalán megvalósítható. (Az iskolai szünetre eső ünnepeket vagy előkészületben, vagy visszaemlékezve tárgyaljuk.) Célszerű, ha az adott év (A,B,C) évnek megfelelő aktuális szentírási részekhez kapcsoljuk egy-egy lecke mondanivalóját. Ezzel a módszerrel arra irányítjuk figyelmüket, hogy a liturgia egyben hitoktatás, hitre nevelés is, csak a témák sorrendje - az ünnep tartalma - nem a hittan, hanem a liturgikus évet követi. Ebben az évfolyamban a gyerekek már nehezebb dallamokat is el tudnak énekelni. Fontos, hogy a hittanórákon rendszeresen gyakoroljuk a liturgikus időnek megfelelő énekeket.

A tantárgy tanításához ajánlott irodalom:

Magyar Katolikus Katekizmus

Újszövetségi Szentírás

Dicsérvjétek az Urat

(OHB Eger)

Képes Evangélium

(Csanád Béla - Szt.István Társulat)

Életünk az Egyházban

(Budapesti Hitoktatási Bizottság)

Üdvösségünk története

(OHB - Szt.István Társulat)

Hitünk és életünk

(OHB - Szt.István Társulat)

Szentségi élet az Egyházban

(Mária Iskolatestvérek)

saját jegyzet

V. Követelmények

A tanév során a tanuló ismerje meg az egyházi év legfontosabb ünnepeit, értse meg az adott ünnep jelentőségét, annak liturgiáját. Ismerje saját lelkipásztorát, plébániatemplomát. Saját egyház-községében és az iskola közös rendezvényein tevékenyen kapcsolódjon bele a szertartásokba. Vállaljon templomi szolgálatokat. (ministrálás, felolvasás, éneklés...) Ismerje a leggyakrabban használatos liturgikus tárgyakat, jelképeket. A templom az Isten háza. Ismerje a templomi viselkedés szabályait. Tudja mikor, milyen módon fejezzük ki tiszteletünket a templomban. (térdhajtás, keresztvetés, főhajtás...) Ismerje és értse meg a szentségek lényegét. Tudja, melyik szentséget mikor, milyen körülmények között szolgáltatják ki. Ki lehet annak felvevője s ki a kiszolgáltatója. Ismerje a legismertebb szentelményeket. Vallását családi körben is gyakorolja.

A témakörökhöz tartozó katekizmus kérdések:

126. Mi a húsvéti misztérium?
127. Mi a liturgia?
128. Mi a szertartás?
129. Mit történik a liturgiában?
130. Melyek a liturgikus imádságok?
131. Mi a zsoltosma?
132. Mik a szentségek?
133. Ki alapította a szentségeket?
134. Ki cselekszik az Egyház szentségeiben?
135. Hogyan éltetik a szentségek az Egyházat?
136. Hány szentség van?
141. Mi a keresztség?
142. Lehet-e keresztség nélkül más szentséget érvényesen felvenni?
143. Ki keresztelhet?
144. Hogyan kell keresztelni?
145. Kit lehet megkeresztelni?
146. Mikor lehet kisgyermeket megkeresztelni?
147. Mi a keresztszülő kötelessége?
148. Mi a bérmálás?
149. Ki bérmálhat?
150. Hogyan bérmál a püspök?
151. Ki bérmálkozhat?
152. Mi a bérmaszülő kötelessége?
153. Miben tér el a bérmálás gyakorlata a görög szertartásban?
154. Mi az Eukarisztia, vagyis az Oltáriszentség?
161. Mi a szentmise?
162. Miből áll a szentmise?
163. Mi történik az Ige liturgiájában?
164. Mi történik az Eukarisztia liturgiájában?
166. Mi történik, amikor áldozunk?
170. Hogyan áldozhatunk?
174. Mi jelzi templomainkban, hogy az Úr Jézus az Eukarisztiában jelen van?
175. Hogyan köszöntjük az Úr Jézust az Oltáriszentségben?
176. Hogyan köszöntik a görög és örmény rítusú katolikusok az Eukarisztiát?
178. Mi a bűnbocsánat szentsége?
189. Mit cselekszünk, amikor gyónunk?
196. Mi a bűcsú?

197. Kik nyerhetnek búcsút?
198. Mi a betegek kenete?
199. Mi a betegek kenetének szentírási alapja?
200. Hogyan segíti a betegek kenete a szenvedőket?
201. Milyen hatása van még a betegek kenetének?
202. Ki veheti fel a betegek kenetét?
203. Hányszor lehet a betegek kenetét felvenni?
204. Mi a szent útravaló?
206. Mi az egyházi rend?
210. Ki szolgáltathatja ki az egyházi rend szentségét?
211. Mi a papok feladata?
212. Kinek van papi hivatása?
213. Mi a diakónusok feladata?
214. Mi a házasság szentsége?
219. Kik köthetnek házasságot?
220. Hogyan kell a házasság szentségének felvételére készülni?
221. Mikor érvényes a katolikusok házasságkötése?
225. Mikor érvényes egy katolikus és egy meg nem keresztelt házassága?
227. Mik a szentelmények?
228. Melyek az ismertebb szentelmények?
366. Mit teszünk, amikor imádkozunk?
367. Melyek az imádság formái?
368. Melyek az imádság módjai?
370. Miért a liturgia az Egyház legfontosabb imádsága?
374. Mivel kezdjük és végezzük az imádságot?
378. Melyek még a legismertebb imádságaink?
379. Mit fejezünk ki az "Ámen" szóval?

6. ÉVFOLYAM

EGYHÁZUNK A TÖRTÉNELEMBEN

I. Előjáróban

A hatodik osztály feladata az Egyházra vonatkozó ismeretek felelevenítése, gazdagítása és mélyítése, továbbá az Egyház iránti szeretet ébresztése, erősítése és tudatosítása. Az Egyházra vonatkozó kép rendezése és kiegészítése ebben a korosztályban azért fontos, mert a hatodik osztály elvégzése után a gyermek többféle iskolatípusban folytathatja tanulmányait: fontos tehát, hogy egészséges, jó egyházképet alakítsunk ki benne. Másrészt ebben az életkorban erősödik benne a közösség utáni vágy: szükséges tehát, hogy az egyházi közösségről is helyes alapismeretei legyenek.

II. Cél és feladatrendszer

a) **Oktatási cél:** Az Egyházban továbbélő Krisztust mutatjuk be az Egyház életéből vett képek által. Segítjük a tanulót abban, hogy sokrétű és korszerű ismereteket szerezhessen az Egyház alapításáról, lényegéről (isten és emberi sajátosságairól), életéről, szervezeteiről és céljáról. (Tehát nem egyháztörténelmet tanítunk, hanem az egyházfogalmat mutatjuk be a történelemből vett képek által.)
b) **Nevelési cél:** Szeresse, vállalja Egyházát, érezzen együtt Egyházával (sentire cum Ecclesia), vállaljon felelősséget Egyházáért. Felébresztjük a tanulóban az egyházi közösséghez tartozás vágyát, felébresztjük felelősségérzetét is, amely később elvezetheti őt ahhoz a döntéshez, amelyben az Egyház tudatos elfogadjává és az egyházi közösség tevékeny tagjává válik.

A tanterv 37 tanítási hétre, heti 2 órával, 74 tanítási órára épül

III. Témakörök

1. témakör: Az üdvösség műve az Egyház életében bontakozik ki.

(Az egyházfogalom biblikus alapjai)

Javasolt óraszám: 10 + 8

Az Egyház Isten gyermekeinek közössége, családja

(Hierarchikus intézmény)

Jézus azért alapította Egyházát, hogy művét folytassa

(Az Egyház az üdvösség jóhírének és megszentelő erejének közvetítője)

Az Egyház Krisztus titokzatos teste

Jézus megígérte, hogy mindvégig Egyházával marad

Tanítóhivatal, az Egyház tévedhetelent: "A pokol kapui sem vesznek erőt rajta" Mt 16,18 Jézus azért küldte el a Szentlelket, hogy Egyházának éltetője legyen

Jézus egy Egyházat akart (egy)

Jézus megbízást adott áldozatának megjelenítésére, a bűnök megbocsátására (szent)

Jézus Egyházába minden embert meghív (katolikus)

Jézus tanítását és a lelkipásztori szolgálatot apostolaira bízta (apostoli)

Kik tartoznak Isten országához? (A szentek közössége)

2. témakör: Az Egyház életének indulása

Javasolt óraszám: 8 + 6

A jeruzsálemi egyház élete (ApCsel 2,1-47.)

Inkább kell engedelmeskedni Istennek, mint embernek (ApCsel 4,13-22.)

Az Egyház Istentől való (ApCsel 5,34-42.) (Őskeresztények tanúságtétele)

A hierarchia kiépülése (ApCsel 6,1-7. - 14,22-23. — 1Tim 5,15-25. — 2Tim 1,6.)

(Diákonusok, presbiterek rendelése)

A kereszténység elterjedése (ApCsel 11,19-26. - 13,1-3. - 16,1-10. - 18,1-2. — Róm 3,21-31.)

(Szent Pál útjai - Isten nem csak a zsidóké)

Az Egyház az igaz hit őrzője (ApCsel 15,1-35. — Róm 1,1-5. — Gal 1,6-2,5. — 1Tim 2,7.)

(Istentől kapott küldetést, nincsen más evangélium)

A keresztények vére mag (Isten magvetése)

(A keresztényüldözések a Római Birodalomban)

Az Oltáriszentség vértanúja (Szent Tarziciusz - az Eukarisztiában való hit bizonyossága)

3. témakör: Az Egyház terjedése és annak problémái

Javasolt óraszám: 8 + 6

Konstantini fordulat (Megerszűnik a keresztények üldözése)

(Milánói rendelet — az Egyház és a hatalom viszonya - Szent Ambrus)

A zsinatok az igaz hit őrzői (Az első egyetemes zsinatok)

(Szentháromsági, Krisztológiai hitviták, arianizmus és más eretnekségek zsákutcája)

Az első szerzetesek és remetéik (Szent Antal, Pachómiusz, Szent Benedek)

(Szent Benedek "fiai" nevelték az új Európát)

Az egyházatyák szerepe (Az apostoli tanítás áthagyományozása)

(Szent Ágoston: Roma locuta...- Aranyszájú Szent János fellépése a cezaropapizmussal szemben)

A nyugati és a keleti egyház kapcsolata és szakadása (A hatalmi érdekek szerepe)

(A megtért frankok a pápaság védelmezői - Klodvig -Nagy Károly)

A magyar nép kereszténnyé lesz (Megtérés és a pogány lázadások)

(Géza - Szent István - Árpádházi szentek)

VII. Szent Gergely az Egyház szabadságáért

Az iszlám terjedése és a keresztesháborúk

4. témakör: Az Egyház folyamatos megújulásra szorul

Javasolt óraszám: 7 + 5

Miért kell az Egyháznak folytonosan megújulnia?

(A pápai hatalom hanyatlása, a pápák avignoni fogsága)

Küzdelem a hit egységéért

(A nyugati keresztény népközösség felbomlása, az újabb eretnekségek)

A Tridenti Egyetemes Zsinat (A reformáció kihívása és a zsinati megújulás)

A szerzetesek szerepe az Egyház megújulásában

(Cluny-től Taise-ig)

Az Egyháztól elszakadt közösségek

(Luther Márton követői [evangélikusok], Kálvin követői [reformátusok], anglikánok)

Megújulás a Tridenti Zsinat után

(Papképzés, iskolák, katekizmusok)

Megújulás Magyarországon

(Pázmány Péter, Eszterházy Miklós)

5. témakör: Az Egyház ma is él

Javasolt óraszám: 9 + 7

Az I. Vatikáni Zsinat és a Pápai Állam megszűnése

(A pápai hatalom, állam és Egyház)

Az Egyház szolgálata a társadalmi fejlődésben

(Egyetemek, iskolák, kórházak, szegénygondozás, tudós szerzetesek)

(Jedlik Ányos, Batthyány Strattmann László...)

Az Egyház szociális tanítása

(Miért szólhat bele az Egyház a társadalom és a gazdaság életébe?)

(Prohászka Ottokár)

A keresztény egység igénye

(Az ökumenikus mozgalom és a mai helyzet)

Ma is érdemes élni és meghalni Krisztusért

(Goretti Mária, Kolbe atya, Popjeluszkó, vértanúk a mai világban)

Akikre ma is felnézhetünk

(XII. Pius, XXIII. János, VI. Pál, I. János Pál, II. János Pál)

A II. Vatikáni Zsinat

(Az Egyház önértelmezése és megújulása a mai világban)

A magyar egyház kálváriája, üldöztetése

(Iskolák államosítása, hitoktatás ellehetetlenítése, beleszólás egyházunk belügyeibe)

(Apor Vilmos, Mindszenty József, Márton Áron)

Az Egyház ma is tovább él, az egyházi élet és a szerzetesrendek megújulása

Szabadon felhasználható órák: Az egyes témakörökhöz beállított többletórát a tanár a tanulók érdeklődése szerint használja fel az egyházfogalommal kapcsolatos kérdések tisztázására.

IV. Módszer

Ismételten hangsúlyozzuk, hogy ebben az évfolyamban nem egyháztörténelmet tanítunk, hanem az egyházfogalmat és az Egyház szeretetét kell megalapoznunk. A NAT szerint csak a 7. osztályban kezdenek a gyermekek történelmet tanulni az iskolában, ezért az egyházfogalom megalapozásánál meglévő történelmi ismeretekre nem támaszkodhatunk. Mi az Egyház történetéből kiragadott eseményeket mint mozaikszemeket használjuk fel az egyházfogalom megvilágítására, helyes értelmezésére. Ebben a korban bátran meríthetünk a szentek életéből példákat és tanulságokat. Az ő példájukon is be lehet mutatni, hogy Jézus tanítását mindig lehetett követni, természetesen sokszor nem csekély áldozatok, akár a vértanúság árán. Azt szeretjük meg, akiért mi is tudunk áldozatot vállalni, ezért fontos, hogy a szentek példái a mai gyerekeket is készítsék arra, hogy hitünkért, egyházunkért készségesen vállaljanak áldozatot, és így életükkel legyenek Krisztus tanúi a mai világban.

A tantárgy tanításához ajánlott irodalom:

Magyar Katolikus Katekizmus

Újszövetségi Szentírás

Krisztus tanúi a történelemben

(Bajtai Zsigmond)

Jézus kezdettől fogva jelen van

(Mária Iskolatestvérek)

Szentek élete

(többféle kiadás is van)

saját jegyzet

V. Követelmények

A tanuló az év során - történelmi példák felhasználásával - alapozza meg biblikus egyházfogalmát. Tudja megfogalmazni s elmondani mindazt, amit az Egyházzal tudni illik az általános műveltség szintjén. Ismerje alapítóját, az első keresztények életét.

Ismerje egyházunk mai vezetőit: a pápát, az ország prímását, egyházmegyéje püspökét, plébánosát név szerint is ismerje. Legyen fogalma egyházunk szervezetéről, plébániák, esperesi kerületek, egyházmegyék, érsekségek. Ismerjen mai magyar egyházi intézményeket. Tudjon felsorolni hazánkban működő szerzetesrendeket (és azok központját). Legyen tisztában a szerzetesrendek szerepével az Egyházban.

Ismerje meg néhány vértanú életét, tudja őket elhelyezni a megfelelő korban. Ismerje Szent István király ország- és egyházépítő tevékenységét. Az Árpád-házi szentek (Szent László, Szent Erzsébet, Szent Margit) életét ismerje. Tudjon különbséget tenni a katolikus és a protestáns egyházak között. Ismerje a katolikus megújulás nagy alakjait. (Loyolay Szent Ignác, Néri Szent Fülöp, Borromeo Károly, Pázmány Péter, Esterházy Miklós)

Egyházüldözés a XX. században. Mindszenty József Magyarország hercegprímása. Tudjon megnevezni XX. századi vértanukat.

A témakörökhöz tartozó katekizmus kérdések:

1. Miért élünk a világon?
2. Hogyan szerette Isten a világot?
3. Hogyan viszonyozzuk Isten szeretetét?
4. Mit kell hinnünk?
5. Mi a kinyilatkoztatás?
6. Mit üzent Isten az embereknek?
7. Miért nem várunk új kinyilatkoztatást?
8. Kire bízta Jézus Krisztus a kinyilatkoztatást?
9. Hogyan adja tovább az Anyaszentegyház a kinyilatkoztatást?
11. Honnan tudjuk, hogy mely könyvek tartoznak a Szentírásba?
14. Mi a Szenthagyomány?
15. Ki magyarázza tévedés nélkül a Szentírást és a Szenthagyományt?
16. Melyik vallásban található meg a teljes kinyilatkoztatás?
85. Mikor szállott a Szentlélek az apostolokra?
86. Miért jött el a Szentlélek?
87. Hogyan munkálkodik a Szentlélek az Egyházban?
88. Mi az Anyaszentegyház?
89. Ki alapította az Anyaszentegyházat?
90. Miért alapította az Úr Jézus az Egyházat?
91. Kihez szól az Egyház küldetése?
92. Hány Egyházat alapított Jézus Krisztus?
93. Mit jelentenek a különböző rítusok az Egyházban?
94. Milyen rítusú katolikus keresztények élnek Magyarországon?
95. Melyek Jézus Krisztus Egyházának lényeges tulajdonságai?
96. Kik tanítják az Egyházban tévedés nélkül az igaz hitet?
97. Miben nem tévedhet az Egyház?
98. Mi biztosítja az Egyház tévedhetetlenségét?
99. Milyen Egyházat alapított Jézus Krisztus?
100. Kik tartoznak a Katolikus Egyházhoz?
101. Ki zárja ki magát az Egyház közösségéből?
102. Ki az Anyaszentegyház feje?
103. Kit tett Jézus Krisztus az Anyaszentegyház alapjává?
104. Mi a római pápa?
105. Kik az Egyház püspökei?
106. Kik segítik a püspököket küldetésükben?
107. Mi a küldetése a világi híveknek az Egyházban?
108. Kik a szerzetesek?
109. Mire irányítja az Egyház figyelmét a szerzetesi életforma?

7. ÉVFOLYAM

BIBLIKUS HIT TAN ALAPVETŐ BIBLIAI ISMERETEK HITÜNK AZ APOSTOLI HITVALLÁSBAN

I. Előjáróban

A fiatalok hitének fejlődésében különösen nagy jelentősége van a serdülőkor első szakaszának. A fiatal ebben az életkorban szinte mindent megkérdőjelez, hogy ismereteit új alapra építhesse. Ekkor kezdjük lerakni hívő világnézetének alapjait. Vallási gyakorlataiban is meg kell újulnia, hogy lelkiélete, lelkiismeretvizsgálata megfeleljen életkori sajátosságainak, hogy hite megélt hit legyen. A hittanórák keretében alkalmat kell adni a fiataloknak arra, hogy hitükkel és mindennapi keresztény életükkel kapcsolatos problémáikat felvethessék, és azokra megfelelő választ kapjanak.

A biblikus ismeretek tanításának célja, hogy a tanulóknak helyes fogalmi legyenek a Bibliáról, hitünk forrásáról. Az üdvösségtörténet tanításának célja: 1. hogy tényekben, történetekben bemutassa Isten üdvözítő szeretetét, az Ő szeretetének nagyságát, szépségét és hatalmát; - 2. hogy főbb vonásokban megismertesse az üdvösség rendjét, amelynek középpontjában Jézus Krisztus, az egyetlen Megváltó áll; - 3. hogy élményszerű példákra rámutasson, hogyan lehet és kell különböző körülmények között Isten szeretetére válaszolnunk és ezáltal növelje bennünk a reményt; - 4. hogy bizonyítsa: Isten jelen van a történelemben.

II. Cél és feladatrendszer

a) **Oktatási cél:** A Szentíráshoz kapcsolódó ismeretek megalapozása. Hitünk legfontosabb tanításainak megismertetése a kinyilatkoztatás, a Biblia és a Szentagyomány alapján, ahogy azt Egyházunk tanítja. Építse be a tanuló ismeretvilágába a Szentíráshoz, az Egyházhoz kapcsolódó alapvető ismereteket és a legfontosabb hitigazságokat, melyekben felismerhetjük Isten üdvösségtervét, üdvözítő szeretetét.

b) **Nevelési cél:** Segítsük a tanulót annak tudatosításában, hogy az ő életében is jelen van a Gondviselő Isten, aki mindnyájunkat meghív az örök boldogságra. Válgjon a katolikus hit személyes meggyőződésévé, amit képes belátni, befogadni (hiszem, mert az Egyház tanítja), megélni és másoknak továbbadni. Szeresse Egyházunkat. Szívesen olvassa a Szentírást, tanulja meg azt az Egyház tanítása szerint értelmezni és alkalmazni.

III. Témakörök

1. témakör: Kinyilatkoztatás és a Biblia

Javasolt óraszám: 9

Az Istent kereső ember. (Mi a vallás)

Isten szólt (Isten szóba állt az emberrel. - Isten szavát közvetítők mondták el. - Isten szavát jelek hitelesítik. - Isten szólt, tehát szava kötelez.)

Isten írásba foglalt üzenete (Ki a Szentírás szerzője? - Irodalmi műfajok a Szentírásban. - Milyen írások tartoznak a bibliához?)

A Szentírás, melyet kezünkben tartunk (Hogyan jutott el hozzánk? - Megbízható-e a kezünkben lévő Szentírás? - Milliók olvassák. - Hogyan olvassuk a Szentírást?)

A Szentírás első lapjai (Ősi tanító elbeszélések. - Isten üzenete a világ eredetéről. - Isten üzenete az emberről. - Az angyalok.)

Irodalmi műfajok a Szentírásban (a jövendölések és csodák helyes szemlélete)

Isten üdvösségterve és az Ószövetség (üdvösségterv és üdvtörténet)

Isten kiválaszt egy népet (Különleges történelem. - A választott nép ősei. - Isten szövetségre lép választott népével. - Az ígért földjén.)

Isten terve és a választott nép (Mit jelentett a Sinai-hegyi szövetségekötés az izraeliták számára? - Mi volt Isten célja a szövetségekötéssel?)

2. témakör: Hiszek Istenben, Mennyei Atyánkban

Javasolt óraszám: 7

Mit mond az anyagvilág Istenről? Mit mond emberi természetünk az Istenről?

Hiszek egy Istenben (egyistenhit, többistenhit)

Isten kinyilatkoztatja önmagát: Az egy Isten három Személy

Isten a mi Mennyei Atyánk, a világ Teremtő Ura

Az ember Isten nagyszerű teremtménye, akit meghívott az örök életre

Isten igazságos és irgalmas. - A bűn megrontja az ember életét, Isten bűneink ellenére szeret minket

Mennyei Atyánk Megváltót ígért nekünk. - Az ószövetségi nép istenhite és vallása

3. témakör: Hiszek Istenben, Jézus Krisztusban, Isten egyszülött Fiában

Javasolt óraszám: 18

Keresztelő Szent János fellépése - Jézus bemutatkozása

Jézus tanítványokat gyűjt. (Elhagyták mindenüket és követték Őt)

Jézus új Istenarcot mutat nekünk (Mi Atyánk - Atyánk az Isten)

Jézus példabeszédekben tanít

Jézus szavának ereje van: gyógyít, csodákat tesz

Jézus szavának ereje van: megbocsátja a bűnöket

Jézus meghirdeti Isten országát

Jézus tanítása a boldogságról

Jézus legfőbb parancsa a szeretet (Hogyan kell helyesen szeretni?)

Lehet-e mindenkit szeretni? (Ellenségszeretet Mt 5,43.)

Jézus igazolja magát és tanításait (Beteljesíti mindazt, amit róla a próféták jövendöltek)

Ki vagy Te Uram? (Jézus valóságos Isten és valóságos ember)

Az Angyali üdvözlés - Szűz Mária és Szent József

Jézus születése, gyermekora - Jézus élete nyilvános működése előtt

“Nagyobb szeretete senkinek sincs annál, mint aki életét adja barátaiért” (Jn 15,13.)

“ Ez a kehely az új szövetség az én véremlében, amelyet értetek kionanak.” (Lk 12,20)

A sikeres élet titka (Legyen meg a Te akaratod - ráhagyatkozás Jézusra összefoglalás)

4. témakör: Hiszek Istenben, Isten Szentlelkében

Javasolt óraszám: 14

Jézus megígéri a Szentlelket

Ki a Szentlélek? - A Szentlélek munkálkodásából ismerjük meg, hogy ki Ő?

Jézus előkészíti az Egyház alapítását - Te Péter vagy, erre a sziklára építem... (Mt 16,18.)

Jézus rábízta magát tanítványaira - Az utolsó vacsora - Az Egyház Krisztus Titokzatos Teste

Jézus hierarchikus Egyházat alapít - Aki titeket hallgat... - Legeltesd bárányaimat...

Az apostolok küldetése, Jézus művének folytatása, az örömhír hirdetése - (Mt 28,19.)

A Szentlélek kiadása, az Egyház születése - Az Apostolok Cselekedeteinek könyve

Jézus örömhíre - Az evangéliumok keletkezése

Szent Pál missziós tevékenysége, levelei

Apostoli levelek (Segítség a kezdeti nehézségek leküzdéséhez)

Kik tartoznak Jézus Egyházához? - Az Apostoli Zsinat

A szentek közössége - Az elhunytak sorsa

Jézus második eljövetele, a feltámadás és az ítélet napja

A Mennyei Jeruzsálem - Jelenések Könyve

5. témakör: A keresztény misztérium ünneplése

Javasolt óraszám: 17

Az egyházi év - Advent

Nagyböjt, Hamvazószerda

A Nagyhét liturgiája - Virágvasárnap,

Nagycsütörtök, Az Eukarisztia ünneplése - A szentmise

Nagypéntek, Jézus szenvedése - passió, keresztút
Húsvét vigiliája
Jézus mennybemenetele
Pünkösöd a Szentlélek eljövetele
A Szentháromság ünnepe
Az Oltáriszentség ünnepe - Részvételünk a szentmisén
Jézus Szíve tisztelet
Jézus és az Egyház titkait ünnepeljük (összefoglalás)
Az Egyház a szentségek által él és éltet
A beavató szentségek (kereszttség, bérmálás, Oltáriszentség)
A gyógyulás szentségei (bűnbocsánat szentsége, betegek kenete)
A közösség szolgálatának szentségei (egyházi rend, házasság)
Élsz-e a szentségek kegyelmeivel? (Összefoglalás)

6. témakör: A keresztény imádság

Javasolt óraszám: 7

Az ősegyház imaélete

A zsolozsma

Az imádságban Istennel találkozunk.

Az ima formái (hálaadó, kérő, dicsőítő...) Egyéni és közösségi imák

A litánia, rózsafüzér, keresztút

A szentelmények, temetés, körmenetek

Néhány probléma az imádsággal kapcsolatban

Szabadon felhasználható órák: 2

IV. Módszer

Ebben az évfolyamban át kell tárgyalni azokat az alapvető hitigazságokat, amelyek Szentírás helyes megértéséhez szükségesek. A tanár hívja fel a tanulók figyelmét arra, hogy az ószövetségi ember hitvilága még nélkülözötte a krisztusi feltámadás hitének fényét. Mi már többet látunk, ezért semmiként sem szabad az ő hitüket lebecsülni, ugyanakkor nagy baj lenne, ha mi vissza akarnánk térni az ő szintjükre. Isten első kinyilatkoztatott neve: Jahve volt. Azóta sokkal többet tudunk róla. Már az ószövetségi ember is tudta, a próféták tanítása nyomán, hogy Isten irgalmas és gondviselő Atyánk. Mi pedig már azt is tudjuk, hogy az egy Isten három személy: Atya, Fiú és Szentlélek. Az ószövetségi ember hitt az ő szabadító Istenében, és az általa megígért Messiás eljövetelében. Mi Jézus Krisztusban hiszünk, akiben a jövendölések beteljesedtek, aki valóban megszabadított minket és elvezet az ígért földjére, a boldog örök életre.

A tantárgy tanításához ajánlott irodalom:

Magyar Katolikus Katekizmus

Szentírás (teljes)

Aki hisz üdvözülni

(Bajtai Zsigmond)

Hitünk és életünk

(OHB - Szt.István Társulat)

A Biblia üzenete

(Mária Iskolatestvérek)

Nagykorúság Krisztusban

(OHB - Szt.István Társulat)

Az üdvösség története

(OHB - Szt.István Társulat)

saját jegyzet

V. Követelmények

A Szentírásra vonatkozó ismeretek megalapozása. Igazodjon el az Szentírás könyvei között. Ismerje a Szentírás felosztását, keletkezésének körülményeit, irodalmi műfajait. Legyen képes adott szentírási részt kikeresni, és megfelelő szövegkörnyezetbe helyezve azt az újszövetség fényében helyesen értelmezni. Életkorának megfelelő szinten ismernie kell Jézus életének eseményeit Ismernie kell a szentségeket, mint kegyelem közvetítő eszközöket. Ezekkel rendszeresen éljen is.

(Szentgyónás, szentáldozás) Végül tudatosítsa, hogy amint Isten népének életében megmutatkozik a Gondviselő Isten, ugyanúgy megtapasztalhatja azt saját életében is.(Ott van életem az Isten tenyerén)

A témakörökhöz tartozó katekizmus kérdések:

1. Miért élünk a világon?
2. Hogyan szerette Isten a világot?
3. Hogyan viszonyozzuk Isten szeretetét?
4. Mit kell hinnünk?
5. Mi a kinyilatkoztatás?
6. Mit üzent Isten az embereknek?
7. Miért nem várunk új kinyilatkoztatást?
8. Kire bízta Jézus Krisztus a kinyilatkoztatást?
9. Hogyan adja tovább az Anyaszentegyház a kinyilatkoztatást?
10. Mi a Szentírás?
11. Honnan tudjuk, hogy mely könyvek tartoznak a Szentírásba?
12. Mi a sugalmazás?
13. Hány részre osztjuk a Szentírás könyveit?
14. Mi a Szenthagyomány?
15. Ki magyarázza tévedés nélkül a Szentírást és a Szenthagyományt?
16. Melyik vallásban található meg a teljes kinyilatkoztatás?
17. Milyen vallásúak vagyunk?
18. Mi az apostoli hitvallás?
19. Mit vallunk meg az apostoli hitvallásban?
20. Hogyan szól az apostoli hitvallás?
21. Hány Isten van?
22. Hogyan nevezzük a három isteni személyt egy szóval?
23. Honnan tudjuk, hogy az egy Isten három személy?
24. Ki az Isten?
25. Milyen az Isten?
26. Hol van az Isten?
27. Miért nem látjuk Istent földi életünkben?
28. Honnan tudjuk, hogy van Isten?
29. Értelmünkkel miből ismerhetjük fel Istent?
30. Mit tud az Isten?
31. Mit tehet meg az Isten?
32. Mit akar az Isten?
33. Milyen irántunk az Isten?
34. Ki teremtette a világot?
35. Miért teremtette Isten a világot?
36. Hogyan teremtette Isten a világot?
37. Mit tesz Isten a világgal?
38. Hogyan gondoskodik Isten az emberekről?
39. Kik az angyalok?
40. Honnan tudunk az angyalokról?
41. Milyen angyalokat teremtett Isten?
42. Jók maradtak-e mind az angyalok?
43. Milyenek irántunk az angyalok?
44. Hogyan nevezzük azokat az angyalokat, akik minket oltalmaznak?
53. Kicsoda Jézus Krisztus?
54. Mit jelent Jézus neve?
55. Mit jelent a Krisztus szó?

56. Hogyan lett a Fiúisten emberré?
57. Miért lett a Fiúisten emberré?
58. Jézus Krisztus Isten vagy ember?
59. Kit választott ki Isten, hogy a Megváltó anyja legyen?
60. Milyen ajándékokat kapott Szűz Mária Istentől?
61. Ki volt Jézus Krisztus nevelőapja?
62. Hol született Jézus?
63. Hol nevelkedett Jézus?
64. Mikor kezdett Jézus tanítani?
65. Mivel kezdte tanítását Jézus?
66. Mi az Isten országa?
67. Mit tanított az Úr Jézus?
68. Mit tanít Jézus Istenről?
69. Minek nevezzük az Úr Jézus tanítását?
70. Hogyan váltott meg minket Jézus?
71. Milyen fájdalmakat vállalt értünk Jézus élete utolsó napjaiban?
72. Miért szenvedett és halt meg Jézus?
73. Van-e értelme a szenvedésnek?
74. Kénytelen volt-e Jézus szenvedni?
75. Mikor ünnepeljük Jézus kereszthalálát?
76. Mit jelent az apostoli hitvallásban, hogy Jézus “alászállt a poklokra”?
77. Mit tett Jézus halála után harmadnapon?
78. Mit jelent számunkra Jézus feltámadása?
79. Mit jelent az, hogy Jézus fölment a mennybe?
80. Mit jelentenek ezek a szavak: “ott ül a mindenható Atyaisten jobbján”?
81. Mikor jön el ismét Jézus?
82. Miért jön el Jézus a világ végén?
83. Mit tesz velünk Isten a világ végén?
84. Ki a Szentlélek?
85. Mikor szállott a Szentlélek az apostolokra?
86. Miért jött el a Szentlélek?
87. Hogyan munkálkodik a Szentlélek az Egyházban?
88. Mi az Anyaszentegyház?
89. Ki alapította az Anyaszentegyházat?
90. Miért alapította az Úr Jézus az Egyházat?
91. Kihez szól az Egyház küldetése?
92. Hány Egyházat alapított Jézus Krisztus?
93. Mit jelentenek a különböző rítusok az Egyházban?
94. Milyen rítusú katolikus keresztények élnek Magyarországon?
95. Melyek Jézus Krisztus Egyházának lényeges tulajdonságai?
96. Kik tanítják az Egyházban tévedés nélkül az igaz hitet?
97. Miben nem tévedhet az Egyház?
98. Mi biztosítja az Egyház tévedhetetlenségét?
99. Milyen Egyházat alapított Jézus Krisztus?
100. Kik tartoznak a Katolikus Egyházhoz?
101. Ki zárja ki magát az Egyház közösségéből?
102. Ki az Anyaszentegyház feje?
103. Kit tett Jézus Krisztus az Anyaszentegyház alapjává?
104. Mi a római pápa?
105. Kik az Egyház püspökei?
106. Kik segítik a püspököket küldetésükben?

107. Mi a küldetése a világi híveknek az Egyházban?
108. Kik a szerzetesek?
109. Mire irányítja az Egyház figyelmét a szerzetesi életforma?
110. Mit jelent a szentek közössége?
111. Kik tartoznak a szentek közösségéhez?
112. Hogyan segítik egymást a zárandokegyház tagjai az üdvösség útján?
113. Mivel segíthetünk a tisztítóhelyen szenvedő lelkeken?
114. Mivel segítenek minket az üdvözültek?
115. Mit tanít az apostoli hitvallás a bűnök bocsánatáról?
116. Mi történik az emberrel, amikor meghal?
117. Hogyan nevezzük a halál utáni ítéletet?
118. Mi lesz az ember sorsa a különítélet után?
119. Mi a mennyország, vagyis az üdvösség?
120. Kik jutnak a mennyországba?
121. Mit jelent a tisztítóhely?
122. Mi az örök halál, vagyis a kárhozat?
123. Kik jutnak a kárhozatra?
124. Hogyan nevezzük a világ végén bekövetkező ítéletet?
125. Mi lesz az emberek sorsa az utolsó ítélet után?
126. Mi a húsvéti misztérium?
127. Mi a liturgia?
128. Mi a szertartás?
129. Mit történik a liturgiában?
130. Melyek a liturgikus imádságok?
131. Mi a zsoltó?
132. Mik a szentségek?
133. Ki alapította a szentségeket?
134. Ki cselekszik az Egyház szentségeiben?
135. Hogyan éltetik a szentségek az Egyházat?
136. Hány szentség van?
137. Mely szentségek törlik el a halálos bűnt?
138. Mely szentségekhez nem járulhat, aki tudja, hogy halálos bűnben van?
139. Mely szentségeket szabad csak egyszer felvenni?
140. Melyek a keresztény beavatás szentségei?
141. Mi a keresztség?
142. Lehet-e keresztség nélkül más szentséget érvényesen felvenni?
143. Ki keresztelhet?
144. Hogyan kell keresztelni?
145. Kit lehet megkeresztelni?
146. Mikor lehet kisgyermeket megkeresztelni?
147. Mi a keresztszülő kötelessége?
148. Mi a bérmálás?
149. Ki bérmálhat?
150. Hogyan bérmál a püspök?
151. Ki bérmálkozhat?
152. Mi a bérmászülő kötelessége?
153. Miben tér el a bérmálás gyakorlata a görög szertartásban?
154. Mi az Eukarisztia, vagyis az Oltáriszentség?
155. Miért alapította az Úr Jézus az Eukarisztiát?
156. Mikor alapította az Úr Jézus az Eukarisztiát?
157. Mit tett az Úr Jézus e szavakkal: "Ez az én testem, ez az én vérem"?

158. Hogyan van jelen Jézus az Oltáriszentségben?
159. Kiknek adott az Úr Jézus hatalmat, hogy a kenyeret és a bort testévé és vérévé változtassák át?
160. Mikor változtatják át a püspökök és a papok a kenyeret és a bort az Úr Jézus testévé és vérévé?
161. Mi a szentmise?
162. Miből áll a szentmise?
163. Mi történik az Ige liturgiájában?
164. Mi történik az Eukarisztia liturgiájában?
165. Hogyan veszünk részt a szentmisén?
166. Mi történik, amikor áldozunk?
167. Ki áldozhat?
168. Hogyan készülünk lelkileg a szentáldozásra?
169. Hogyan készülünk testileg a szentáldozásra?
170. Hogyan áldozhatunk?
171. Mit teszünk a szentáldozás után?
172. Mi a szentáldozás hatása?
173. Ki áldozik méltatlanul?
174. Mi jelzi templomainkban, hogy az Úr Jézus az Eukarisztiában jelen van?
175. Hogyan köszöntjük az Úr Jézust az Oltáriszentségben?
176. Hogyan köszöntik a görög és örmény rítusú katolikusok az Eukarisztiát?
177. Melyek a gyógyulás szentségei?
178. Mi a bűnbocsánat szentsége?
179. Mely szavakkal alapította Jézus a bűnbocsánat szentségét?
180. Mi a szentgyónás hatása?
181. Mikor kell gyónni?
182. Miért ajánlatos a gyakori gyónás?
183. Mi a rendje a bűnbocsánat szentségének?
184. Hogyan vizsgáljuk meg lelkiismeretünket?
185. Mit kell feltétlenül meggyónnunk?
186. Miért szükséges a bűnbánat és az erős fogadás?
187. Mikor van bűnbánatunk?
188. Mi az erős fogadás?
189. Mit cselekszünk, amikor gyónunk?
190. Mit kell tennie annak, aki halálos bűnt kifejejtett a gyónásból?
191. Mit kell tennie annak, aki szándékosan kihagyott a gyónásból halálos bűnt?
192. Mit tesz a gyóntató pap a bűnbevallás után?
193. Mit teszünk a szentgyónás után?
194. Mi az elégtétel?
195. Mit kell tennünk, ha halálos bűnünk van, de nincs alkalmunk meggyónni?
196. Mi a búcsú?
197. Kik nyerhetnek búcsút?
198. Mi a betegek kenete?
199. Mi a betegek kenetének szentírási alapja?
200. Hogyan segíti a betegek kenete a szenvedőket?
201. Milyen hatása van még a betegek kenetének?
202. Ki veheti fel a betegek kenetét?
203. Hányszor lehet a betegek kenetét felvenni?
204. Mi a szent útravaló?
205. Melyek a közösség szolgálatának szentségei?
206. Mi az egyházi rend?
207. Hányféle módon lehet részesülni Krisztus papságában?
208. Melyek az egyházi rend szentségének fokozatai?

209. Mire kapnak küldetést és hatalmat a felszentelt püspökök?
210. Ki szolgálthatja ki az egyházi rend szentségét?
211. Mi a papok feladata?
212. Kinek van papi hivatása?
213. Mi a diákonusok feladata?
227. Mik a szentelmények?
228. Melyek az ismertebb szentelmények?
366. Mit teszünk, amikor imádkozunk?
367. Melyek az imádság formái?
368. Melyek az imádság módjai?
369. Miért imádkozunk?
370. Miért a liturgia az Egyház legfontosabb imádsága?
371. Hogyan kell imádkoznunk, ha Istentől valamit kérünk?
372. Mikor kell imádkoznunk?
373. Kikért imádkozunk?
374. Mivel kezdjük és végezzük az imádságot?
375. Melyik a legtökéletesebb imádság?
376. Imádkozhatunk-e a szentekhez?
377. Melyik imádsággal köszöntjük Jézus édesanyját?
378. Melyek még a legismertebb imádságaink?
379. Mit fejezünk ki az "Amen" szóval?

7. ÉVFOLYAM

ISTEN ÜDVÖSSÉGTERVE AZ ÓSZÖVETSÉGBEN (INTRODUKCIÓ)

I. Előjáróban

A fiatalok hitének fejlődésében különösen nagy jelentősége van a serdülőkor első szakaszának. A fiatal ebben az életkorban szinte mindent megkérdőjelez, hogy ismereteit új alapra építhesse. Ekkor kezdjük lerakni hívő világnézetének alapjait. Vallási gyakorlataiban is meg kell újulnia, hogy lelkiélete, lelkiismeretvizsgálata megfeleljen életkori sajátosságainak, hogy hite megélt hit legyen. A hittanórák keretében alkalmat kell adni a fiataloknak arra, hogy hitükkel és mindennapi keresztény életükkel kapcsolatos problémáikat felvethessék, és azokra megfelelő választ kapjanak.

Az üdvösségtörténet tanításának feladatait, céljait a Kateketika jegyzet így fogalmazza meg: "Az üdvösségtörténet tanításának célja: 1. hogy tényekben, történetekben bemutassa Isten üdvözítő szeretetét, az Ő szeretetének nagyságát, szépségét és hatalmát; - 2. hogy főbb vonásokban megismertesse az üdvösség rendjét, amelynek középpontjában Jézus Krisztus, az egyetlen Megváltó áll; - 3. hogy élményszerű példákra rámutasson, hogyan lehet és kell különböző körülmények között Isten szeretetére válaszolnunk és ezáltal növelje bennünk a reményt; - 4. hogy bizonyítsa: Isten jelen van a történelemben."

II. Cél és feladatrendszer

a) **Oktatási cél:** A Szentíráshoz való viszony megismerésének megalapozása. Ebben az évben kell az eddig (a 4. évfolyamban) lerakott mozaikkövekből egységes képet alkotni - természetesen a tanuló életkorának megfelelő szinten -, Isten üdvösségtervéről és annak megvalósulásáról az Ószövetség történetében. Bibliai szemelvények segítségével bemutatjuk, hogy a zsidóság a maga történelmében hogyan tapasztalta meg az üdvösséget ígérő Isten jelenlétét, gondoskodó szeretetének "működését", és hogyan próbálta "megrajzolni" titokzatos Istenének arcát, amellyel a Messiás eljövételét előkészítette.

b) **Nevelési cél:** Segítsük a tanulót annak tudatosításában, hogy az ő életében is jelen van a Gondviselő Isten, aki mindnyájunkat meghív az örök boldogságra. A mi életünkben is felismerhetjük azokat a csodákat, jeleket, amelyek a választott népnek reményt és bizalmat adtak a Messiás várásában. Szeresse meg és rendszeresen olvassa a Szentírást, annak ószövetségi könyveit is. Tanulja meg azt az Egyház tanítása szerint értelmezni és alkalmazni.

III. Témakörök

1. témakör: Isten Írásos üzenete (Általános bevezető az ószövetségi üdvtörténetbe)

Javasolt óraszám: 8 + 4

Isten szólt (Isten szóba állt az emberrel. - Isten szavát közvetítők mondták el.)

- Isten szavát jelek hitelesítik. - Isten szólt, tehát szava kötelez.)

Isten írásba foglalt üzenete (Ki a Szentírás szerzője? - Irodalmi műfajok a Szentírásban.)

- Milyen írások tartoznak a bibliához?)

A Szentírás, melyet kezünkben tartunk (Hogyan jutott el hozzánk?)

- Megbízható-e a kezünkben lévő Szentírás?. - Hogyan olvassuk a Szentírást?)

A Szentírás első lapjai (Ősi tanító elbeszélések. - Isten üzenete a világ eredetéről.)

- Isten üzenete az emberről. - Az angyalok.)

Irodalmi műfajok a Szentírásban (a jövendölések és csodák helyes szemlélete)

Isten üdvösségterve és az Ószövetség (üdvösségterv és üdvtörténet)

Isten kiválaszt egy népet (Különleges történelem. - A választott nép ősei.)

- Isten szövetségre lép választott népével. - Az ígélet földjén.)

Isten terve és a választott nép (Mit jelentett a Sinai-hegyi szövetségkötés az izraeliták számára?)

- Mi volt Isten célja a szövetségkötéssel?)

2. témakör: Isten népet választ magának

Javasolt óraszám: 10 + 4

Isten megszólítja Ábrahámot

(Ábrahám istenélménye - Ábrahám meghívása, szövetségkötés, ígélet)

Izsák feláldozása (Ábrahám áldozata)

Izsák és családja (Izsák házassága, Jákob és Ézsau, Jákob menekülése)

Jákob családja Egyiptomba költözik (Jákob és fiai, József és testvérei)

A választott nép sorsa Egyiptomban (Mózes születése)

Mózes Isten választottja (Isten felkészíti Mózeszt hivatására, Mózes kiválasztása, Mózes a fáraó előtt)

A kivonulás (húsvéti bárány, kivonulás: átkelés a Vörös tengeren és a pusztai vándorlás)

A Sinai hegyi szövetségkötés (tízparancsolat kihirdetése, a szövetségkötési áldozat, a nép válasza)

Isten gondoskodik választott népéről (manna, vízfakasztás... Bálám áldása)

A szövetség megújítása (a törvény megújítása, Mózes halála, József)

3. témakör: Isten népe hazára talál, a jeruzsálemi királyság

Javasolt óraszám: 8 + 4

Az Ígélet földjének birtokba vétele(átkelés a Jordánon, Jerikó, Ai...)

Isten Bírakat küld választott népe vezetésére (Gedeon, Sámson...)

Dávid király ősei (Rut könyve)

Sámuel Isten embere (Héli és fiai, az isteni hívásra válaszoló Sámuel)

Saul az első király (küzdelem a filiszteusokkal, Saul kiválasztása és engedetlensége)

Dávid Isten kedveltje (a Dávidnak tett messiási ígélet, Dávid bűne és bűnbánata)

Salamon a bölcs király (Templomépítés, Salamon bölcsessége, gazdagsága és vétke)

Isten prófétákat küld (Náthán és a későbbi próféták hivatása)

4. témakör: A kettéosztott ország és a babiloni fogság

Javasolt óraszám: 7 + 5

Az ország kettészakadása (Roboám [Rechabeám] és Jeroboám [Jerobeám], a választott nép szomszédai)

Illés, Elizeus és Ozeás (a próféták sorsa)

A Messiás prófétái (Izaiás, Mikeás, Zakariás, Malakiás)

Az északi ország pusztulása

Jeremiás és Báruk (a próféta meghívása és sorsa, jövendölés az új szövetségről)

A babiloni fogság

Ezekiel és Dániel (a II. Izaiás és a kispróféták)

5. témakör: Az ószövetség tanító könyvei (az ószövetség hitvilága)

Javasolt óraszám: 10 + 4

Elbeszélés a világ és az ember teremtéséről

Elbeszélés az Éden kertről és az ember engedetlenségéről

Büntetés és ígélet

Jób könyve

Jónás könyve

Judit könyve

Eszter könyve

Tóbiás könyve

A zsoltárok könyve

A bölcsesség könyvei

6. témakör: A fogság utáni kor

Javasolt óraszám: 6 + 4

Ezdrás és Nehemiás könyvei

A Makkabeusok kora

A választott nép sorsának alakulása a fogság után

Közeledik a Messiás, a választott nép a rómaiak uralma alá kerül

Közeledik az idők teljessége (Összefoglaló áttekintés a választott nép sorsáról)

A választott nép hite és élete a Jézus előtt évtizedekben (Qumrán, diaszpóra, Septuaginta)

Szabadon felhasználható órák: Az egyes témakörökhöz beállított többletórákat a tanár a tanulók érdeklődése szerint használja fel a témával kapcsolatban felmerült kérdések tisztázására.

IV. Módszer

Ebben az évfolyamban - amikor a tanulók az iskolában elkezdnek történelmet tanulni és kialakul bennük a történelemszemlélet - a hitoktatásban úgy rakjuk össze egységes képpé a már ismert ószövetségi elbeszéléseket, hogy meglássák bennük Isten üdvösségtervének megvalósulását, hogy hívő szemmel nézze a Krisztus előtti történelmi eseményeket. Mutassunk rá, hogy választott nép története során számtalanszor megtapasztalta Isten jelenlétét, gondoskodó és irgalmas szeretetét. Vegyék észre, hogy Isten embereket választott ki és bízott meg, hogy akaratát végrehajtsák, hogy üzenetét közvetítsék. Figyeljék meg, hogy Isten választottait hogyan hívja meg és készíti fel küldetésükre.

Ebben az évfolyamban át kell tárgyalni azokat az alapvető hitigazságokat, amelyek az ószövetség helyes megértéséhez szükségesek. A tanár hívja fel a tanulók figyelmét arra, hogy az ószövetségi ember hitvilága még nélkülözte a krisztusi feltámadás hitének fényét. Mi már többet látunk, ezért semmiként sem szabad az ő hitüket lebecsülni, ugyanakkor nagy baj lenne, ha mi vissza akarnánk térni az ő szintjükre. Isten első kinyilatkoztatott neve: Jahve volt. Azóta sokkal többet tudunk róla. Már az ószövetségi ember is tudta, a próféták tanítása nyomán, hogy Isten irgalmas és gondviselő Atyánk. Mi pedig már azt is tudjuk, hogy az egy Isten három személy: Atya, Fiú és Szentlélek. Az ószövetségi ember hitt az ő szabadító Istenében, és az általa megígért Messiás eljövételében. Mi Jézus Krisztusban hiszünk, akiben a jövendölések beteljesedtek, aki valóban megszabadított minket és elvezet az ígért földjére, a boldog örök életre.

A tantárgy tanításához ajánlott irodalom:

Magyar Katolikus Katekizmus

Szentírás (teljes)

Hitünk és életünk

(OHB - Szt.István Társulat)

A Biblia üzenete

(Mária Iskolatestvérek)

Így értsd az Ószövetséget

(Solt J.)

Bevezetés az Ószövetségbe

(Riebl/Stiglmaier - OMC)

saját jegyzet

V. Követelmények

A Szentíráshoz vonatkozó ismeretek megalapozása. A tanév során megismerik az Ószövetségi Szentírást. Igazodjon el az Szentírás könyvei között. Ismerje a Szentírás irodalmi műfajait. Legyen képes adott szentírási részt kikeresni, és megfelelő szövegkörnyezetbe helyezve azt az újszövetség fényében helyesen értelmezni. Életkorának megfelelő szinten ismernie kell a választott nép történelmét az ismert bibliai elbeszéléseken keresztül, s meg kell látnia benne, hogyan készítette elő Isten gondviselő szeretettel választott népét az Ígéretek beteljesülésére, a Messiás eljövételére. Tudja, hol volt a szövetségkötés, mi annak a jelentősége. Ismerje a Tízparancsolatot, és törekedjen azt a saját életében - az újszövetség szemléletének megfelelő - gyakorlati megvalósítására. Tudja, kik voltak Izrael első királyai, melyiknek milyen szerepe volt a nép életében. Ismerje az ország két részre szakadásának politikai és vallási okait. Tudja, hogy kik voltak a legismertebb próféták, mi volt az ő szerepük. Végül tudatosítsa, hogy amint a választott nép életében megmutatkozik a Gondviselő Isten, ugyanúgy megtapasztalhatja azt saját életében is. (Ott van életem az Isten tenyerén)

A témakörökhöz tartozó katekizmus kérdések:

1. Miért élünk a világon?
2. Hogyan szerette Isten a világot?
3. Hogyan viszonyozzuk Isten szeretetét?
4. Mit kell hinnünk?
5. Mi a kinyilatkoztatás?
6. Mit üzent Isten az embereknek?
7. Miért nem várunk új kinyilatkoztatást?
8. Kire bízta Jézus Krisztus a kinyilatkoztatást?
9. Hogyan adja tovább az Anyaszentegyház a kinyilatkoztatást?
10. Mi a Szentírás?
11. Honnan tudjuk, hogy mely könyvek tartoznak a Szentírásba?
12. Mi a sugalmazás?
13. Hány részre osztjuk a Szentírás könyveit?
14. Mi a Szenthagyomány?
15. Ki magyarázza tévedés nélkül a Szentírást és a Szenthagyományt?
16. Melyik vallásban található meg a teljes kinyilatkoztatás?
24. Ki az Isten?
25. Milyen az Isten?
26. Hol van az Isten?
27. Miért nem látjuk Istent földi életünkben?
28. Honnan tudjuk, hogy van Isten?
29. Értelmünkkel miből ismerhetjük fel Istent?
30. Mit tud az Isten?
31. Mit tehet meg az Isten?
32. Mit akar az Isten?
33. Milyen irántunk az Isten?
34. Ki teremtette a világot?
35. Miért teremtette Isten a világot?
36. Hogyan teremtette Isten a világot?
37. Mit tesz Isten a világgal?
38. Hogyan gondoskodik Isten az emberekről?
39. Kik az angyalok?
40. Honnan tudunk az angyalokról?
41. Milyen angyalokat teremtett Isten?
42. Jók maradtak-e mind az angyalok?
43. Milyenek irántunk az angyalok?
44. Hogyan nevezzük azokat az angyalokat, akik minket oltalmazznak?
116. Mi történik az emberrel, amikor meghal?
119. Mi a mennyország, vagyis az üdvösség?
121. Mit jelent a tisztítóhely?
122. Mi az örök halál, vagyis a kárhozat?
127. Mi a liturgia?
128. Mi a szertartás?
129. Mit történik a liturgiában?
131. Mi a zsoltosma?
140. Melyek a keresztény beavatás szentségei?

8. ÉVFOLYAM

BIBLIKUS ERKÖLCSTAN KRISZTUS KÖVETÉSE

I. Előjáróban

A tanulók az eddigi hitoktatásban megismerkedtek az Úr Jézus tanításának igen sok részletével, követésének feltételeivel. Ebben az évben ezeket az ismereteket kell rendszerezni, beilleszteni egyéb ismeretei közé, melyeket más tantárgyak tanulása során szerzett. El kell érnünk, hogy ezek az ismeretek, egységes képpé álljanak össze, megsejtetve velük Isten üdvözítő tervének lényegét, annak beteljesülését Jézus Krisztusban és kibontakozását az Egyház életében és a mi egyéni életünkben. Liberális világunkban nagyon sokféle hatás éri az embereket. Rá kell ébreszteni a tanulókat, hogy az erkölcsi törvények minden ember számára kötelező érvényűek. Így vezethetjük el őket a keresztény nagykorúság szentségéhez, amikor tudatosan elkötelezi magát Jézus Krisztus követésére és csatlakozik Egyházához.

II. Cél és feladatrendszer

a) **Oktatási cél:** Ismerje meg a tanuló az alapvető keresztény erkölcsi fogalmakat, a krisztusi élet törvényeit. Megtanítjuk őket, hogyan kell értelmezniük az Úr Jézus példabeszédeit és csodáit, hogy minként váltsák életre Jézus tanítását. A keresztény élethivatás: meghívás Jézus Krisztus követésére. Az ember küldetése a világban és az Egyházban. (házasság - család, papság - szerzetesség) Alapvető erkölcsi fogalmak: törvény, lelkiismeret, felelősség, bűn, önismeret, önnevelés. Az igazi boldogság feltétele a keresztény igényesség Jézus követésében, Isten és az Egyház parancsainak megtartásában. (Főparancs, tízparancs, az Egyház ötparancsa. - Áldozatvállalás, a szenvedés és a kereszt értelme. - A nyolc boldogság, jócselekedetek erények. - Fiúk és lányok helyes kapcsolata, a keresztény családmodell, az önzetlenség, az anyagiasság és az élethajhászás veszélyei.) Kialakuló hívő világnézetükben válják tudatossá, hogy az Egyház tanításában hűségesen őrzi és adja tovább az apostolok tanítását, a Jézustól kapott kinyilatkoztatást.

b) **Nevelési cél:** Élete legyen személyes válasz Isten üdvözítő szeretetére. - Legyen meggyőződése, hogy minden igazi örömmel és boldogságnak alapja Isten törvényeinek megtartása, az Isten által számára kijelölt élethivatás elfogadása. Tudatosan vállalja a keresztény élet áldozatait, hogy élete végéig Krisztus követője maradjon az Egyház közösségében. Készüljön fel a keresztény családi életre és a társadalom életében való részvételre. Legyenek a keresztény élet vonzó példái. Tudatosan keressék a nekik megfelelő keresztény katolikus közösségeket. Szívesen vegyenek részt lelki programokon. A bérnyújtásra való felkészítés: tudatosan építse hívő világnézetét, alakítsa életét Jézus tanítása szerint, és találja meg helyét és feladatát az Egyházban, saját egyházközségében.

III. Témakörök

1. témakör: Az ember méltósága, szabadsága, hivatása

Javasolt óraszám: 10

Az Ember Isten képmása (Az emberi méltóság.)

Hivatásunk a boldogságra (Mindenki boldogan szeretne élni.)

Bűnbeesés, az eredeti bűn és az áteredő bűn - az ember megváltóra szorul

Irgalmasság és a bűn (A bűn meghatározása, sokfélesége, a bűnök súlya)

Jézus küldetése (Krisztusban megjelent a Földön az Istennek tetsző ember)

Jézus a mi Megváltónk

Szabadság és felelősség (Választás jó és a rossz között)

Az emberi cselekedetek erkölcsisége (Jó és rossz cselekedetek)

A lelkiismeret (fajtái, nevelése - a lelkiismereti alapon történő választás)

Az erények (Az isteni erények - a sajátosan krisztusi erények - az emberi erények)

2. témakör: Az emberi közösség

Javasolt óraszám: 6

Az emberi közösség

Az emberi hivatás közösségi jellege. (Hivatások -család)

Az emberi személy tiszteletben tartása (egyenlőség és különbözőség, - szolidaritás)

Felelősség és részvétel a társadalmi életben (A közjó - a szubszidiaritás)

A társadalom közösségi feladatai (közigazgatás, egészségügy, kultúra... politika)

Igazságosság és szeretet (közgazdaság, kereskedelem... kisebb és nagyobb közösségek kapcsolata)

3. témakör: Az isteni üdvözítés: a törvény és a kegyelem

Javasolt óraszám: 8

Ki kedves Isten előtt?

Az erkölcsi törvény (a természetes erkölcsi törvény)

Az ószövetségi törvény (Tízparancsolat)

Az evangéliumi törvény (A főparancs - A nyolc boldogság)

Az Egyház anya és tanító (Az Egyház parancsai)

A kegyelem és megigazulás - az istengyermeki, kegyelmi élet

Szabadulás a bűntől (Keresztség, bűnbocsánat szentsége, tökéletes bánat...)

Az Eukarisztia istengyermeki életünk csúcsa és forrása

4. témakör: Szeresd az Istent (A Tízparancsolat)

Javasolt óraszám: 24

Mester, Mit kell tennem?

Az Istennek szentelt élet (elkötelezett istenszolgálat, az egyházi rend, szerzetesség)

A Tízparancsolat (A Szentírásban, - az egyházi hagyományban, -a Tízparancsolat egysége)

Uradat Istenedet imádd, és csak neki szolgálj! (mikor szolgálunk Istennek?)

Részvétel az Egyház életében, missziós küldetésében (a felnőtt keresztény kötelességei)

Isteni erények: -hit, Hiszek Istenben, Hiszek Jézus Krisztusban!

Az erények megvaósítói: a Szűzanya és a szentek példája

Hiszem, amit Isten kinyilatkoztatott és az Egyház tanít

Hogyan fejlődik a hitünk? (növekedés a hitben és szeretetben a bérálás után)

A keresztény ember reménye

Rajtam kívül ne legyenek más isteneid! (babona - bálványimádás - jóslás - mágia)

Istent mindennél jobban szeretem!

Beszélőviszony az Istennel (Az ima - áldozat - ígéretek - fogadalmak)

Naponta imádkozunk (szóbeli ima, elmélkedés, szentírásolvasás, lelkiolvasmány)

Miért hiszek Istenben? (Akik nem hisznek Istenben: vallástalanság, ateizmus, scientológia...)

Miért vagyok keresztény? (Akik nem hisznek Jézus Krisztusban: zsidók, mohamedánok, unitáriusok, jehovatanúk)

Miért vagyok katolikus? (Akik nem vállalják az Eukarisztikus közösséget: történelmi egyházak, szekták)

Az Úr neve szent ("Isten nevében", a keresztény név, az eskü)

Isten nevét hiába ne vedd! (az Úr nevének hamis használata, káromkodás, átkozódás, hamis eskü)

Az Úr napját szenteld meg! (A szombat napja - a feltámadás napja - a vasárnap megszentelése)

Részteszünk a szentmisén (hogyan vegyünk részt)

Minden szentmsén áldozunk (hogyan segít a szentáldozás az istengyermeki életben)

Fegyelmezetten élek (önnevelés, önmegtagadás, böjt - bűnbánati napok: péntek, nagyböjt...)

Rendszeresen gyónunk (milyen lelkitükröt használjunk, mikor menjünk gyónni, lelkievés)

5. témakör: Szeresd embertársadat (A Tízparancsolat)

Javasolt óraszám: 16

Minden ember felebarátunk (testvér, rokon, barát, iskola- munkatárs, felebarát)

Férfinak és nőnek teremtette... (A tisztaság hivatása - a tisztaság különböző életformái -a tisztaság elleni vétkek -lányok fiúk kapcsolata)

A házastársi szeretet (felbonthatatlanság - hűség - gyermekáldás - a házasság méltósága)

A család Isten tervében (A családtagok kötelességei, a szeretet helyes sorrendje, otthoni munka...)

A polgárok és a vezetők kötelességei (hazaszeretet, részvétel a közéletben)

Ne ölj! Az emberi élet tisztelete (testi és lelki egészségünk védelme - közlekedési szabályok - mértékletesség - káros szenvedélyek - botránkoztatás - abortusz - eutanázia - öngyilkosság)

Ellenségeinket is szeretjük (jogos önvédelem, szándékos emberölés, forradalom, háború)

Élet az igazságban: Ne hazudj, mások becsületében kárt ne tégy! (igazság és igazságosság)

A személyek méltóságának a tisztelete (becsület, alázatosság, a béke megőrzése, a megholtak tisztelete)

A tájékoztatás igazsága (tömegtájékoztatás, kultúra, ismeretterjesztés, művészetek)

A személyek és tulajdonuk tisztelete (Mások javainak megbecsülése - társadalmi igazságosság - a teremtés teljességének tisztelete)

Dolgozz becsületesen! (részvétel a közterhekben: adó, társadalmi munka...)

Ajándékozó szeretet (alamizsna, karitás, egymásra figyelés, jó emberi kapcsolatok)

A szabadidő felhasználása (játék, sport, szórakozás...)

A szív megtisztítása (a jó szándék, harc a tisztaságért, maradj meg az egyszerűségben az ártatlanságban...)

Ne kívánd... (vágyaink fegyelmezése, a lélek vágyai, az anyagi érdekektől való függetlenség, szerénység - irigység)

6. témakör: Bérmlásra készülünk

Javasolt óraszám: 10

Miért vagyok keresztény? (“Úgy szerette Isten a világot..” Jn 3,16-17.)

Az istengyermeki, kegyelmi élet (Jn 15,1-11.)

Kit nevezünk nagykorú, felnőtt kereszténynek?

A hívő világnézet alapjai (“Legyetek készen, hogy megválaszoljatok...” 1Pét 3,15.)

Krisztus követése és a keresztény önévelés (tanúságtevő élet)

Szerepem és helyem az Egyházban (az egyetemes papság)

Az első pünkösöd - az első bérmlás

A Szentlélek tevékenysége az Egyház életében (A félnék apostolok bátor hitvallók lettek lásd. ApCsel)

A Szentlélek ajándékai (“Kiki azért kapja, hogy használjon vele.” 1Kor 12,7.)

A bérmlás szertartása (Ki bérmlálhat? Hogyan bérmlál a püspök? Ki lehet bérmaszülő?)

Szabadon felhasználható óra: 0

IV. Módszer

Ebben az évfolyamban a Katekizmusban megfogalmazott és megismert erkölcsi törvények segítségével rá kell vezetnünk tanítványainkat arra, hogy Isten törvényei a természettörvények mindig időszerűek. Ne csupán száraz előadást tartson a tanár, hanem a tanulók is aktív részesei legyenek az órának. Adjunk lehetőséget arra, hogy az őket érdeklő problémákat felvethessék, kérdéseikre mindig kapjanak kielégítő választ.

A tantárgy tanításához ajánlott irodalom:

A Katolikus Egyház Katekizmusa

Tartsd meg a parancsokat!

(Bajtai Zsigmond)

Újszövetségi Szentírás

Hitünk és életünk

(OHB - Szt.István Társulat)

Találkozás a kereszténységgel

(Tomka Ferenc)

Kérdezz- felelek a szektákról

(Logosz Munkacsoport)

Bérmálásra készülünk

(Dr. Hetényi János)

saját jegyzet

V. Követelmények

Ismerje az alapvető erkölcsi fogalmakat: törvény, lelkiismeret, felelősség, bűn, önismeret, önnevelés. Legyen helyes önismerete. Tudatosan, lelkiismeretesen élje saját keresztény életét. Készségesen segítsen rászoruló embertársának. Tudatosan keressék a nekik megfelelő katolikus közösséget. Rendszeresen és felnőtt módon végezzék el a szentgyónásukat Ismerjék a tízparancsolatot és azt helyesen értelmezzék. A bérmálásra készülve érjen meg benne - a korának megfelelő szintű - tudatos döntés Jézus követésére. Saját maga akarjon megbérmálkozni és ne csak azért bérmálkozzon, mert a többiek is most bérmálkoznak.

A témakörökhöz tartozó katekizmus kérdések:

1. Miért élünk a világon?
2. Hogyan szerette Isten a világot?
3. Hogyan viszonyozzuk Isten szeretetét?
4. Mit kell hinnünk?
5. Mi a kinyilatkoztatás?
6. Mit üzent Isten az embereknek?
7. Miért nem várunk új kinyilatkoztatást?
8. Kire bízta Jézus Krisztus a kinyilatkoztatást?
9. Hogyan adja tovább az Anyaszentegyház a kinyilatkoztatást?
10. Mi a Szentírás?
11. Honnan tudjuk, hogy mely könyvek tartoznak a Szentírásba?
12. Mi a sugalmazás?
13. Hány részre osztjuk a Szentírás könyveit?
14. Mi a Szenthagyomány?
15. Ki magyarázza tévedés nélkül a Szentírást és a Szenthagyományt?
16. Melyik vallásban található meg a teljes kinyilatkoztatás?
17. Milyen vallásúak vagyunk?
18. Mi az apostoli hitvallás?
19. Mit vallunk meg az apostoli hitvallásban?
20. Hogyan szól az apostoli hitvallás?
21. Hány Isten van?
22. Hogyan nevezzük a három isteni személyt egy szóval?
23. Honnan tudjuk, hogy az egy Isten három személy?
24. Ki az Isten?
25. Milyen az Isten?
26. Hol van az Isten?
27. Miért nem látjuk Istent földi életünkben?
28. Honnan tudjuk, hogy van Isten?
29. Értelmünkkel miből ismerhetjük fel Istent?
30. Mit tud az Isten?
31. Mit tehet meg az Isten?
32. Mit akar az Isten?

33. Milyen irántunk az Isten?
34. Ki teremtette a világot?
35. Miért teremtette Isten a világot?
36. Hogyan teremtette Isten a világot?
37. Mit tesz Isten a világgal?
38. Hogyan gondoskodik Isten az emberekről?
45. Ki az ember?
46. Milyennek teremtette Isten az embert?
47. Mi az emberi méltóság alapja?
48. Mi rontotta meg az emberek életét?
49. Mi lett az eredeti bűn következménye?
50. Hogyan könyörült meg Isten az embereken?
51. Ki váltotta meg a világot?
52. Hogyan valósul meg bennünk a megváltás műve?
53. Kicsoda Jézus Krisztus?
54. Mit jelent Jézus neve?
55. Mit jelent a Krisztus szó?
56. Hogyan lett a Fiúisten emberré?
57. Miért lett a Fiúisten emberré?
58. Jézus Krisztus Isten vagy ember?
59. Kit választott ki Isten, hogy a Megváltó anyja legyen?
60. Milyen ajándékokat kapott Szűz Mária Istentől?
61. Ki volt Jézus Krisztus nevelőapja?
62. Hol született Jézus?
63. Hol nevelkedett Jézus?
64. Mikor kezdett Jézus tanítani?
65. Mivel kezdte tanítását Jézus?
66. Mi az Isten országa?
67. Mit tanított az Úr Jézus?
68. Mit tanít Jézus Istenről?
69. Minek nevezzük az Úr Jézus tanítását?
70. Hogyan váltott meg minket Jézus?
71. Milyen fájdalmakat vállalt értünk Jézus élete utolsó napjaiban?
72. Miért szenvedett és halt meg Jézus?
73. Van-e értelme a szenvedésnek?
74. Kénytelen volt-e Jézus szenvedni?
75. Mikor ünnepeljük Jézus kereszthalálát?
76. Mit jelent az apostoli hitvallásban, hogy Jézus "alászállt a poklokra"?
77. Mit tett Jézus halála után harmadnapon?
78. Mit jelent számunkra Jézus feltámadása?
79. Mit jelent az, hogy Jézus fölment a mennybe?
80. Mit jelentenek ezek a szavak: "ott ül a mindenható Atyaisten jobbján" ?
81. Mikor jön el ismét Jézus?
82. Miért jön el Jézus a világ végén?
83. Mit tesz velünk Isten a világ végén?
84. Ki a Szentlélek?
85. Mikor szállott a Szentlélek az apostolokra?
86. Miért jött el a Szentlélek?
87. Hogyan munkálkodik a Szentlélek az Egyházban?
88. Mi az Anyaszentegyház?
89. Ki alapította az Anyaszentegyházat?

90. Miért alapította az Úr Jézus az Egyházat?
91. Kihez szól az Egyház küldetése?
92. Hány Egyházat alapított Jézus Krisztus?
93. Mit jelentenek a különböző rítusok az Egyházban?
94. Milyen rítusú katolikus keresztények élnek Magyarországon?
95. Melyek Jézus Krisztus Egyházának lényeges tulajdonságai?
96. Kik tanítják az Egyházban tévedés nélkül az igaz hitet?
97. Miben nem tévedhet az Egyház?
98. Mi biztosítja az Egyház tévedhetetlenségét?
99. Milyen Egyházat alapított Jézus Krisztus?
100. Kik tartoznak a Katolikus Egyházhoz?
101. Ki zárja ki magát az Egyház közösségéből?
102. Ki az Anyaszentegyház feje?
103. Kit tett Jézus Krisztus az Anyaszentegyház alapjává?
104. Mi a római pápa?
105. Kik az Egyház püspökei?
106. Kik segítik a püspököket küldetésükben?
107. Mi a küldetése a világi híveknek az Egyházban?
108. Kik a szerzetesek?
109. Mire irányítja az Egyház figyelmét a szerzetesi életforma?
110. Mit jelent a szentek közössége?
111. Kik tartoznak a szentek közösségéhez?
112. Hogyan segítik egymást a zárandokegyház tagjai az üdvösség útján?
113. Mivel segíthetünk a tisztítóhelyen szenvedő lelkeken?
114. Mivel segítenek minket az üdvözültek?
115. Mit tanít az apostoli hitvallás a bűnök bocsánatáról?
116. Mi történik az emberrel, amikor meghal?
117. Hogyan nevezzük a halál utáni ítéletet?
118. Mi lesz az ember sorsa a különítélet után?
119. Mi a mennyország, vagyis az üdvösség?
120. Kik jutnak a mennyországba?
121. Mit jelent a tisztítóhely?
122. Mi az örök halál, vagyis a kárhozat?
123. Kik jutnak a kárhozatra?
124. Hogyan nevezzük a világ végén bekövetkező ítéletet?
125. Mi lesz az emberek sorsa az utolsó ítélet után?
126. Mi a húsvéti misztérium?
141. Mi a keresztség?
148. Mi a bérmlás?
149. Ki bérmlhat?
150. Hogyan bérml a püspök?
151. Ki bérmlkozhat?
152. Mi a bérmaszülő kötelessége?
154. Mi az Eukarisztia, vagyis az Oltáriszentség?
155. Miért alapította az Úr Jézus az Eukarisztiát?
156. Mikor alapította az Úr Jézus az Eukarisztiát?
157. Mit tett az Úr Jézus e szavakkal: "Ez az én testem, ez az én vérem"?
158. Hogyan van jelen Jézus az Oltáriszentségben?
159. Kiknek adott az Úr Jézus hatalmat, hogy a kenyeret és a bort testévé és vérévé változtassák át?
160. Mikor változtatják át a püspökök és a papok a kenyeret és a bort az Úr Jézus testévé és vérévé?
161. Mi a szentmise?

165. Hogyan veszünk részt a szentmisén?
166. Mi történik, amikor áldozunk?
178. Mi a bűnbocsánat szentsége?
198. Mi a betegek kenete?
206. Mi az egyházi rend?
207. Hányféle módon lehet részesülni Krisztus papságában?
208. Melyek az egyházi rend szentségének fokozatai?
209. Mire kapnak küldetést és hatalmat a felszentelt püspökök?
211. Mi a papok feladata?
212. Kinek van papi hivatása?
213. Mi a diákonusok feladata?
229. Mi következik keresztény hitünkből?
230. Mire hív meg Isten mindnyájunkat?
231. Mit jelent a keresztény életszentség?
232. Milyen lelkületet kíván Krisztus követése?
233. Mi jelent az ember szabadsága?
234. Mit jelent a keresztény ember szabadsága?
235. Mi korlátozza az ember szabadságát?
236. Ki szerezte meg nekünk az igazi szabadságot?
237. Mit jelent az erkölcs?
238. Mikor jó a cselekedet?
239. Szabad-e a jó érdekében rosszat tenni?
240. Mi a lelkiismeret?
241. Hogyan alakítjuk ki magunkban a helyes lelkiismeretet?
266. Miért van szükség közösségi életre?
267. Melyek a legfontosabb közösségek?
269. Részt kell-e vennie a keresztény embernek a politikai és közéletben?
274. Mi a szolidaritás?
275. Mi a törvény a Szentírás szerint?
280. Mi a kegyelem?
281. Mit cselekszik Isten lelkünkben a megszentelő kegyelem által?
284. Mit cselekszik Isten lelkünkben a segítő kegyelem által?
300. Hogyan szól a főparancs?
301. Mikor szeretjük Istent mindennél jobban?

8. ÉVFOLYAM

AZ ÚJSZÖVETSÉG, ISTEN ÜDVÖSSÉGTERVÉNEK BETELJESEDÉSE (INTRODUKCIÓ)

I. Előjáróban

A tanulók az eddigi hitoktatásban már igen sok újszövetségi részlettel megismerkedhettek. Ebben az évben ezeket az ismereteket kell rendszerezni, beilleszteni egyéb ismeretei közé, melyeket más tantárgyak tanulása során szerzett, mint pl. az irodalom, történelem stb. tanulása során. El kell érniük, hogy ezek az ismeretek, mint apró mozaikképek egységes egésszé álljanak össze, megsejtetve velük Isten üdvözítő tervének lényegét és annak beteljesülését. Így vezethetjük el őket a keresztény nagykorúság szentségéhez, amikor tudatosan elkötelezi magát Jézus Krisztus követésére és csatlakozik Egyházához.

II. Cél és feladatrendszer

a) **Oktatási cél:** A újszövetségi Szentírásra vonatkozó ismeretek megalapozása, az apostoli levelek és az evangéliumok jelentősége az ősegyház életében. Kialakuló hívő világnézetükben válják tudatossá, hogy az Egyház tanításában hűségesen őrzi és adja tovább az apostolok tanítását, a Jézustól kapott kinyilatkoztatást. A szemelvények tükrében bemutatjuk, hogy az első keresztények miként ismerték fel Jézus Krisztusban a megígért Messiást az Urat, hogy tapasztalták meg az ószövetségi jövendölések beteljesülését. Megtanítjuk őket, hogyan kell értelmezniük az Úr Jézus példabeszédeit és csodáit, hogy minként váltsák életre Jézus tanítását.

b) **Nevelési cél:** A bérnálásra való felkészítés: tudatosan építse hívő világnézetét, alakítsa életét Jézus tanítása szerint, és találja meg helyét és feladatát az Egyházban, saját egyházközségében. A szemelvények megfelelő alkalmazásával segítjük a tanulót abban, hogy bátran nyíljon meg az életében jelenlévő Jézus Krisztus felé és tudatosan kövesse őt, aki által utunk van az Atyához.

III. Témakörök

1. témakör: Általános bevezető az újszövetségi Szentírás olvasásába

Javasolt óraszám: 8

A Jézusról szóló tanúságtétel (Az örömhírt hirdető ősegyház)

Az örömhír lényege (Jézus Krisztus feltámadt, megváltott és üdvözít minket)

Az első írásos tanúságtételek

Irodalomtörténeti bevezető az Újszövetségbe (sugalmazás, keletkezés és műfajok)

Az újszövetségi Szentírás eredeti szövege és fordításai

Hogyan jutunk el a Szentírás megértéséhez?

Mely könyvek tartoznak az újszövetségi Szentíráshoz?

Hogyan olvassuk a Szentírást?

2. témakör: A Krisztus-esemény

Javasolt óraszám: 21

A Krisztus-esemény (A húsvéti misztérium vö. MKK 126. kérd.)

Az evangéliumi örömhír négyszeres változatban (Szinoptikus kérdés...)

Jézus életének külső adatai (Jézus születésének időpontja és az időszámítás, mikor ünnepeljük...)

Jézus születése Máté és Lukács evangéliuma alapján (A megtestesülés misztériuma)

A Megváltó édesanyja

Jézus tanítása a Mennyei Atyáról (pl. hegyi beszédben, János evangélium alapján)

Jézus megkísértése (Mindenben hasonlóná lett hozzánk a bűnt kivéve)

Jézus az Atya akaratának teljesítője (János evangélium alapján)

Jézus tanítása az Isten országáról (példabeszédek)

A hegyi beszéd (Jézus az ószövetségi törvény magyarázója és beteljesítője)

Jézus új törvénye (Úgy szeressétek egymást...)

Jézus az élet Ura (Lázár, Jairus leánya és a naimi özvegy fiának feltámasztása)
Jézus tettei, csodái az evangéliumok alapján (Jézus messiási öntudata)
Mit szenvedett értünk Jézus? (Engedelmes volt mindhaláláig - Passió)
Jézus önként áldozta fel életét értünk (az utolsó vacsora, a megváltás misztériuma)
"Ez az ember valóban Isten Fia volt!" (Mt 27,54.) (Jézus valóban meghalt)
Találkozás a feltámadt Jézussal (Lk 24,13-35.)
A feltámadás tanúi (Az evangéliumi híradások összevetése, és 1 Kor 15,1-11.)
Jézus mennybemenetele (Az apostolok küldetése)
Kicsoda Jézus? (Összefoglalás: Jézus valóságos ember, több mint ember, Isten Fia)
A húsvéti misztérium (Összefoglalás, Jézus halála és feltámadása az evangéliumok alapján)

3. témakör: Az első pünkösd és az ősegyház (ApCsel)

Javasolt óraszám: 8

Az Apostolok Cselekedeteinek könyve (Irodalomtörténeti bevezetés)

Jézus mennybemenetele

A Szentlélek eljövetele

Az első keresztények élete

Keresztények Palesztinában

Saul megtérése

A pogány misszió és az első zsinat

Pál apostol útjai

4. témakör: A pogány misszió és Pál apostol levelei

Javasolt óraszám: 11

Miért írt leveleket Pál apostol? (Irodalomtörténeti bevezetés)

A római levél (a megigazulás kérdése)

A korintusi levelek (a közösségi élet problémái, Eukarisztia, a feltámadás tanúi)

A galata levél (Csak egyetlen evangélium van)

Az efezusi levél (A megváltás krisztusi műve)

A kolosszei levél (A megváltás krisztusi műve)

A filippi levél (Krisztus megalázta magát)

A tesszaloniki levelek (Krisztus második eljövetele)

A pasztorális levelek (Isten egyetemes üdvözítő akarata, egyházi előljárók rendelése)

A Filemonhoz írt levél (a rabszolgaság kérdése)

A zsidókhoz írt levél (Krisztus főpapsága és megváltó áldozata)

5. témakör: A "katolikus" levelek és a Jelenések könyve

Javasolt óraszám: 9

Mit jelent, hogy "katolikus" levél? (Irodalomtörténeti bevezetés)

Jakab apostol levele (A hit cselekedet nélkül holt)

Péter apostol levelei (kitartás a hitben, Krisztus második eljövetele)

János apostol levelei (Isten a Szeretet)

Júdás apostol levele (Óvás a tévtanítóktól)

Az apokaliptikus irodalom (Irodalomtörténeti bevezetés)

Látomás a Gonoszság és Isten szolgálóinak küzdelmeiről (Jel 12,)

Látomás az Isten Bárányáról (Jel 5,)

Látomás a mennyei Jeruzsálemről, az új égről és az új földről (Jel 21,)

Mit tudunk az apostolok további életéről?

6. témakör: Bérnálásra készülünk

Javasolt óraszám: 10

Miért vagyok keresztény? ("Úgy szerette Isten a világot.." Jn 3,16-17.)

Az istengyermeki, kegyelmi élet (Jn 15,1-11.)

Kit nevezünk nagykorú, felnőtt kereszténynek?

A hívő világnézet alapjai (“Legyetek készen, hogy megválaszoljatok...” 1Pét 3,15.)

Krisztus követése és a keresztyén önévelés (tanúságtevő élet)

Szerepem és helyem az Egyházban (az egyetemes papság)

Az első pünkösöd - az első bérmálás

A Szentlélek tevékenysége az Egyház életében

(A félenk apostolok bátor hitvallók lettek lásd. ApCsel)

A Szentlélek ajándékai (“Kiki azért kapja, hogy használjon vele.” 1Kor 12,7.)

A bérmálás szertartása (Ki bérmálhat? Hogyan bérmál a püspök? Ki lehet bérmaszülő?)

Szabadon felhasználható óra: 7

IV. Módszer

Ebben az évfolyamban az újszövetségi Szentírást olvasva és magyarázva rá kell vezetnünk tanítványainkat arra, hogy Jézusban felismerjék Isten üdvözítő szeretetét, és azt egész életükkel viszonzni akarják. Tehát nemcsak tanulunk a Szentírásról, hanem az életünket is Jézus tanítása szerint akarjuk alakítani. Jézus az Atya akaratát teljesítve beteljesítette Isten üdvözítő tervét. Mi engedelmességünkkel, Jézus követésünkkel lehetünk annak részesévé. Vö. “...testemben kiegészítem, ami Krisztus szenvedéséből hiányzik, testének, az Egyháznak javára.” (Kol 1,24.)

Feltétlenül szükséges, hogy minden tanulónak legyen saját Szentírása - ami tényleg az övé -, amit magával hoz a hittanórára.

A tantárgy tanításához ajánlott irodalom:

Magyar Katolikus Katekizmus

Újszövetségi Szentírás

Hitünk és életünk

(OHB - Szt.István Társulat)

A Biblia üzenete

(Mária Iskolatestvérek)

Így értsd az Újszövetséget

(Solt J.)

Bevezetés az Újszövetségbe

(OMC)

Bérmálásra készülünk

(Dr. Hetényi János)

saját jegyzet

V. Követelmények

A nyolcadik osztály végére minden tanulónak ismernie kell az Újszövetségi Szentírás felépítését és legfontosabb tanításait, nem mint betanult értekezéseket, hanem mint olvasásból ismert dolgokat. Ezért kell őket arra készítenünk, hogy saját Szentírásukat rendszeresen olvassák. Ismerjék az egyes könyvek a szerzőit, az evangélistákat és az apostolokat. Az evangéliumok alapján legyen tisztában a Krisztus-esemény lényegével, ismerje Jézus életét, tanítását, küldetését. Az ApCsel alapján ismernie kell az Egyház születését és az első keresztyének életét. Az apostolok levelei alapján ismerje az Egyház növekedése során felmerülő problémákat, és tanuljon az azokra adott apostoli útmutatásokból. A bérmálásra készülve érjen meg benne - a korának megfelelő szintű - tudatos döntés Jézus követésére. Saját maga akarjon megbérmálkozni és ne csak azért bérmálkozzon, mert a többiek is most bérmálkoznak.

A témakörökhöz tartozó katekizmus kérdések:

1. Miért élünk a világon?
2. Hogyan szerette Isten a világot?
3. Hogyan viszonzzuk Isten szeretetét?
4. Mit kell hinnünk?
5. Mi a kinyilatkoztatás?
6. Mit üzent Isten az embereknek?
7. Miért nem várunk új kinyilatkoztatást?
8. Kire bízta Jézus Krisztus a kinyilatkoztatást?
9. Hogyan adja tovább az Anyaszentegyház a kinyilatkoztatást?
10. Mi a Szentírás?

11. Honnan tudjuk, hogy mely könyvek tartoznak a Szentírásba?
12. Mi a sugalmazás?
13. Hány részre osztjuk a Szentírás könyveit?
14. Mi a Szenthagyomány?
15. Ki magyarázza tévedés nélkül a Szentírást és a Szenthagyományt?
16. Melyik vallásban található meg a teljes kinyilatkoztatás?
17. Milyen vallásúak vagyunk?
18. Mi az apostoli hitvallás?
19. Mit vallunk meg az apostoli hitvallásban?
20. Hogyan szól az apostoli hitvallás?
21. Hány Isten van?
22. Hogyan nevezzük a három isteni személyt egy szóval?
23. Honnan tudjuk, hogy az egy Isten három személy?
24. Ki az Isten?
25. Milyen az Isten?
26. Hol van az Isten?
27. Miért nem látjuk Istent földi életünkben?
28. Honnan tudjuk, hogy van Isten?
29. Értelmünkkel miből ismerhetjük fel Istent?
30. Mit tud az Isten?
31. Mit tehet meg az Isten?
32. Mit akar az Isten?
33. Milyen irántunk az Isten?
34. Ki teremtette a világot?
35. Miért teremtette Isten a világot?
36. Hogyan teremtette Isten a világot?
37. Mit tesz Isten a világgal?
38. Hogyan gondoskodik Isten az emberekről?
45. Ki az ember?
46. Milyennek teremtette Isten az embert?
47. Mi az emberi méltóság alapja?
48. Mi rontotta meg az emberek életét?
49. Mi lett az eredeti bűn következménye?
50. Hogyan könyörült meg Isten az embereken?
51. Ki váltotta meg a világot?
52. Hogyan valósul meg bennünk a megváltás műve?
53. Kicsoda Jézus Krisztus?
54. Mit jelent Jézus neve?
55. Mit jelent a Krisztus szó?
56. Hogyan lett a Fiúisten emberré?
57. Miért lett a Fiúisten emberré?
58. Jézus Krisztus Isten vagy ember?
59. Kit választott ki Isten, hogy a Megváltó anyja legyen?
60. Milyen ajándékokat kapott Szűz Mária Istentől?
61. Ki volt Jézus Krisztus nevelőapja?
62. Hol született Jézus?
63. Hol nevelkedett Jézus?
64. Mikor kezdett Jézus tanítani?
65. Mivel kezdte tanítását Jézus?
66. Mi az Isten országa?
67. Mit tanított az Úr Jézus?

68. Mit tanít Jézus Istenről?
69. Minek nevezzük az Úr Jézus tanítását?
70. Hogyan váltott meg minket Jézus?
71. Milyen fájdalmakat vállalt értünk Jézus élete utolsó napjaiban?
72. Miért szenvedett és halt meg Jézus?
73. Van-e értelme a szenvedésnek?
74. Kénytelen volt-e Jézus szenvedni?
75. Mikor ünnepeljük Jézus kereszthalálát?
76. Mit jelent az apostoli hitvallásban, hogy Jézus “alászállt a poklokra”?
77. Mit tett Jézus halála után harmadnapon?
78. Mit jelent számunkra Jézus feltámadása?
79. Mit jelent az, hogy Jézus fölment a mennybe?
80. Mit jelentenek ezek a szavak: “ott ül a mindenható Atyaisten jobbján” ?
81. Mikor jön el ismét Jézus?
82. Miért jön el Jézus a világ végén?
83. Mit tesz velünk Isten a világ végén?
84. Ki a Szentlélek?
85. Mikor szállott a Szentlélek az apostolokra?
86. Miért jött el a Szentlélek?
87. Hogyan munkálkodik a Szentlélek az Egyházban?
88. Mi az Anyaszentegyház?
89. Ki alapította az Anyaszentegyházat?
90. Miért alapította az Úr Jézus az Egyházat?
91. Kihez szól az Egyház küldetése?
92. Hány Egyházat alapított Jézus Krisztus?
93. Mit jelentenek a különböző rítusok az Egyházban?
94. Milyen rítusú katolikus keresztények élnek Magyarországon?
95. Melyek Jézus Krisztus Egyházának lényeges tulajdonságai?
96. Kik tanítják az Egyházban tévedés nélkül az igaz hitet?
97. Miben nem tévedhet az Egyház?
98. Mi biztosítja az Egyház tévedhetetlenségét?
99. Milyen Egyházat alapított Jézus Krisztus?
100. Kik tartoznak a Katolikus Egyházhoz?
101. Ki zárja ki magát az Egyház közösségéből?
102. Ki az Anyaszentegyház feje?
103. Kit tett Jézus Krisztus az Anyaszentegyház alapjává?
104. Mi a római pápa?
105. Kik az Egyház püspökei?
106. Kik segítik a püspököket küldetésükben?
107. Mi a küldetése a világi híveknek az Egyházban?
108. Kik a szerzetesek?
109. Mire irányítja az Egyház figyelmét a szerzetesi életforma?
110. Mit jelent a szentek közössége?
111. Kik tartoznak a szentek közösségéhez?
112. Hogyan segítik egymást a zárandokegyház tagjai az üdvösség útján?
113. Mivel segíthetünk a tisztítóhelyen szenvedő lelkeken?
114. Mivel segítenek minket az üdvözültek?
115. Mit tanít az apostoli hitvallás a bűnök bocsánatáról?
116. Mi történik az emberrel, amikor meghal?
117. Hogyan nevezzük a halál utáni ítéletet?
118. Mi lesz az ember sorsa a különítélet után?

119. Mi a mennyország, vagyis az üdvösség?
120. Kik jutnak a mennyországba?
121. Mit jelent a tisztítóhely?
122. Mi az örök halál, vagyis a kárhozat?
123. Kik jutnak a kárhozatra?
124. Hogyan nevezzük a világ végén bekövetkező ítéletet?
125. Mi lesz az emberek sorsa az utolsó ítélet után?
126. Mi a húsvéti misztérium?
141. Mi a keresztség?
148. Mi a bérálás?
149. Ki bérálhat?
150. Hogyan bérál a püspök?
151. Ki bérálkozhat?
152. Mi a bérmaszülő kötelessége?
154. Mi az Eukarisztia, vagyis az Oltáriszentség?
155. Miért alapította az Úr Jézus az Eukarisztiát?
156. Mikor alapította az Úr Jézus az Eukarisztiát?
157. Mit tett az Úr Jézus e szavakkal: "Ez az én testem, ez az én vérem"?
158. Hogyan van jelen Jézus az Oltáriszentségben?
159. Kiknek adott az Úr Jézus hatalmat, hogy a kenyeret és a bort testévé és vérévé változtassák át?
160. Mikor változtatják át a püspökök és a papok a kenyeret és a bort az Úr Jézus testévé és vérévé?
161. Mi a szentmise?
165. Hogyan veszünk részt a szentmisén?
166. Mi történik, amikor áldozunk?
178. Mi a bűnbocsánat szentsége?
198. Mi a betegek kenete?
206. Mi az egyházi rend?
207. Hányféle módon lehet részesülni Krisztus papságában?
208. Melyek az egyházi rend szentségének fokozatai?
209. Mire kapnak küldetést és hatalmat a felszentelt püspökök?
211. Mi a papok feladata?
212. Kinek van papi hivatása?
213. Mi a diakonusok feladata?
229. Mi következik keresztény hitünkből?
230. Mire hív meg Isten mindnyájunkat?
231. Mit jelent a keresztény életszentség?
232. Milyen lelkületet kíván Krisztus követése?
233. Mi jelent az ember szabadsága?
234. Mit jelent a keresztény ember szabadsága?
235. Mi korlátozza az ember szabadságát?
236. Ki szerezte meg nekünk az igazi szabadságot?
237. Mit jelent az erkölcs?
238. Mikor jó a cselekedet?
239. Szabad-e a jó érdekében rosszat tenni?
240. Mi a lelkiismeret?
241. Hogyan alakítjuk ki magunkban a helyes lelkiismeretet?
266. Miért van szükség közösségi életre?
267. Melyek a legfontosabb közösségek?
269. Részt kell-e vennie a keresztény embernek a politikai és közéletben?
274. Mi a szolidaritás?
275. Mi a törvény a Szentírás szerint?

280. Mi a kegyelem?

281. Mit cselekszik Isten lelkünkben a megszentelő kegyelem által?

284. Mit cselekszik Isten lelkünkben a segítő kegyelem által?